National Library 55253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4

B103/C/4/5

National Library
Bibliothèque Nationale
JAN 18 1982
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

VABA EESTLANE

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 3 (2827) XXXI aastakäik | Teisipäeval, 12. jaanuaril 1982 — Tuesday, January 12, 1982 | Üksiknumbri hind 50 senti

Eesti Vabariigi aupeakonsul Ilmar Heinsoo kodus oli uusaastaõnnitlejaid tänavu eriti rohkesti. Pildil konsuli perekond, vasakult poeg Toomas Heinsoo, Margot Heinsoo ja Ilmar Heinsoo. Vaba Eestlane

Venelased aitavad Poola majandust

Solidaarsusele polevat kohta Poolas poliitilise parteina

VARSSAV — Esimest korda andis Poola valitsus andmeid ka Solidaarsuse juhi Lech Walesa asukoha üle, öeldes et Walesa on 13. detsembrist alates interneerituna asunud ühes luksusvillas Varssavi äärelinnas. Talle saavat osaks parem kohtlemine, kui teistele interneerituile oma staatute ja populaarsuse tõttu.

Sinna lisati veel, et Walesale ei anta enam kunagi õigust iseseisva ametiühingu liikumise juhtimiseks, kuna Poolas ei olevat kohta poliitilisele parteile, mille nimeks on Solidaarsus. Ta mainis, et Walesal puudub poliitilise ametiühingu juhtimiseks vajalik haridus ja vaimne kapatsiteet.

Poola ametivõimud on süüdistanud farmereid, kelle osa Poola põllumajanduses on 90%, et nad on kogunud vilja ja muid toiduaineid.

Poola valitsus märkis ka, et Poola rahvas peab oma produktsiooni kolmekorristama praeguse kriisiolukorra kergendamiseks.

Poola kaubandusminister Tadeuz Nestorwicz lendas Moskvasse, kus kirjutas alla kokkuleppele, millel järele Poola saab oma majanduse ülesehitamiseks N. Liidu õli, toormaterjale ja masinaid.

Poola majandus on tööliste rahutuste tõttu palju kannatanud, sõetoodang on 12 miljonit tonni alla plaani.

Ametivõimud peavad selle põhjuseks, lisaks tööseisakuile ka 5-päevast töönädalat.

Söeekspordi ärajäämise tõttu polnud Poola suuteline tasuma oma $26 miljardilise võla protsente läänerriikidele.

N. Liit garanteeris Poolale 1982. aastaks vajalikke krediite 3,5 miljardi dollari suuruses, lubaduste vastu, et Poola saadab N. Liidule masinaid, transportvahendeid, keemiatooteid ja põllutöömasinaid. Poola võlgneb ca 4 miljardi dollarit N. Liidule ja on oma energiavajadustes olenev 90% ulatuses vene õlist ja gaasist.

Kuigi Solidaarsuse aktivistid pöörduvad läänemaailma poole abi saamiseks ja kutsuvad üles töölisi tööle minemast, on vähehaaval tööolukorrad normaliseerunud.

Ka Gdanski levaehitustööstuses kus Poola tööliste rahutused kunagi algasid ja on praegugi olnud Solidaarsuse ametiühingu keskuseks.

Ka seal on enamus töölisi tagasi tööle läinud.

Lääne-Saksamaa kantsler Helmut Schmidt ütles möödunud neljapäeval Pariisis, et „N. Liidu sõjaväe interventsiooni oht oli Poola sündmuste põhjustajaks".

Maaväring Kanada idaprovintsis

MONTREAL — Kanadas ja USA Atlandi provintsides oli möödunud nädalal maaväring, mille tugevus oli 5,7 punkti ja on tugevaim sel sajandil sealses piirkonnas. Maaväringut oli tunda nii kaugel kui Montrealis, Gaspe poolsaarel ja lõuna pool Connecticutis. Vigastusi ega suuremaid kahjustusi ei olnud, kuna selle keskus oli vähemasustatud aladel New Brunswickis.

Kanadas üle miljoni töötu

OTTAWA — Statistics Canada avaldas möödunud nädalal Kanada töötute arvu detsembris, mis näitas suurt tõusu ja ulatub nüüd 8,6%-le tööliskonnast, ehk üle miljoni töötu. See on pärastsõjajärgses Kanadas rekordiliseks arvuks ja on Statistics Canada arvates põhjustatud kriisiolukorrast detsembris, kus eriti Ontarios oli palju vallandamisi.

Jaapan suurendab relvastust

TOKIO — Jaapani peaminister Zenko Suzuki lubas enne pühi antud pressikonverentsil korduvate USA nõudmiste peale suurendada Jaapani riigikaitse kulutusi järgmiseks aastaks, kuigi rahandusminister protesteeris isiklikult summade suurendamise lubadusele. Kaitsesummade suurendamine tõusis fookusse 1982. aasta eelarve koostamisel. USA valitsus on nõudnud olulist kaitsekulutuste suurendamist ja kaitsejõudude tugevdamist, mistõttu valitsus otsustas neid summasid 8% võrra suurendada.

Poolas kergendati tsensuuri

VARSSAV — Kindral Wojcevich Jaruselski sõjaväeline valitsus Poolas on vähendanud tsensuuri võõrastele korrespondentidele. Poola valitsuse ametnik ütles, et võõrriikide korrespondendid, kes on akrediteeritud Varssavisse, võivad nüüd saata tsenseerimata teateid, aga ainult valitsuse võõrkeelse pressikeskuse telexi kaudu regulaarseil töötundidel.

Sama ametnik lisas veel, et varsti lubatakse väliskorrespondentidel reisida ka väljaspoole Varssavit, et telefoniühendus taastatakse üle riigi teiste keskustega ja et 20. jaanuaril tuleb Poola parlament kokku sõjaseaduse olukorda ja sellega seotud probleeme arutama.

Moskvas kimbutati inimõiguste nõudjaid

MOSKVA — Nõukogude ametivõimud uurisid läbi kolme nõukogude dissidendi korterid jõuluõhtul ja kuulasid üle kaks inimõiguste aktivisti. Arvatakse, et N. Liidu ametivõimud valmistavad praegu ette kohtulikku süüdistust Moskva Helsingi kokkuleppe valvekomitee vastu, kes on katsunud N. Liidus inimõiguste nõuet läbi viia vastavalt 1975. aastal kokkulepitud Euroopa julgeoleku ja koostöökokkuleppe tingimuste alusel.

Soome uue presidendivalimise lävel

HELSINGI — Soomel on ees uued presidendivalimised. Mitmest kandidaadist on praegu märgatavamat edu Mauno Koivistol, keda pooldavad 54% hääleõiguslikest. Endise presidendi Urho Kekkoneni tervislik olukord on viimaseil nädalail endisest paremaks muutunud, ta on käinud sageli väljas ja ka saunas. Oma jõulud veetis ta Tamminiemes lähedaste juures.

Paavst ütles:

„Sõjaseadus on halvem kui mõrv"

Poolakailt nõutakse lojaalsuse vande andmist

VATIKAN — Seniseist karmimate sõnadega mõistis paavst Johannes Paul II hukka sõjaseisukorra Poolas ja ütles, et tööliste opositsiooni mahasurumine on olnud mitmel puhul halvem kui mõrv.

Paavst piitsutas eriti Poola valitsuse nõuet, et poolakad kirjutaksid alla lojaalsuse vandele ja kustutaksid oma kuulumise Solidaarsuse ametiühingusse. Poola 36 miljonist elanikust on 90% katoliiklased, mistõttu kiriku mõju Poolas on eriti suur.

Paavst ütles,

et ta tõstab oma hääle Jumala poole koos kõigi heasoovlike inimestega, et tema kaaskodanike südametunnistus ei saaks lämmatatud,

paavst kõneles Vatikanis Peetruse väljakul 30.000-le palverändurile.

Poolas on praegu käimas aktsioon, kus töökoha kaotuse ähvardusel inimesi sunnitakse allakirjutama deklaratsioonile, mis pole kooskõlas inimeste südametunnistusega ega veendumustega. Paavst peab seda südametunnistuse vastast vägivalda tõsiseks ohuks inimestele, kuna see lämmatab inimese enesevääsuse tunde. Mõnel juhul see võib olla halvem kui füüsiline surm.

Vatikanis on öeldud, et paavst on muutunud kannatamatuks sõjaseaduse teostamisega Poolas

ja tahab oma sõnavõtuga tugevdada Poola katoliku kiriku esindaja ülempiiskop Jozef Glempi mõju, kes möödunud nädalal samuti Poolas seile vandevõtmise hukka mõistis,

märkides et poolakail pole vaja seda täita, mis sunduslikult on neile peale pandud.

Üliõpilaskonna

VÕRKPALLI TURNIIR

KORPORATSIOON SAKALA korraldusel

16. jaan. kell 1 p.l.

TORONTO ÜLIKOOLI SCARBORO COLLEGE'is

Registreerida: A. Puust, tel. 261-3563

Laupäeval, 23. jaanuaril 1982 kell 7.00 õhtul
toimub
Toronto Eesti Maja suures saalis
PIDULIK

T.E.V.Ü. 29. AASTAPÄEVA TÄHISTAMINE

Esinevad sopran Tamara Norheim ja „Ritmika" võimlejad, kõne Aksel Salumetsalt. Tantsuks G. Iltali orkester

EINELAUD — BAAR — LOTERII Pääse $7.00

Toronto Eesti Meeskoori
ja
Toronto Soome Meeskoori

POP-KONTSERT

pühapäeval, 24. jaanuaril
Toronto Eesti Maja
suures saalis

wintario

7. jaanuaril peetud Wintario loteriil loosimisel langesid 100.000-dollarilised peavõidud pileteile nr. 594562, $10.000 võitsid piletid nr-d 444546 ja 727964, $1000 — 73308, $100 — 7484, $10 — 117, $50 — segajärjekorras numbrid 324244, ja tasuta piletiraamatu numbrid 21.

TOETUSI EKN-ule

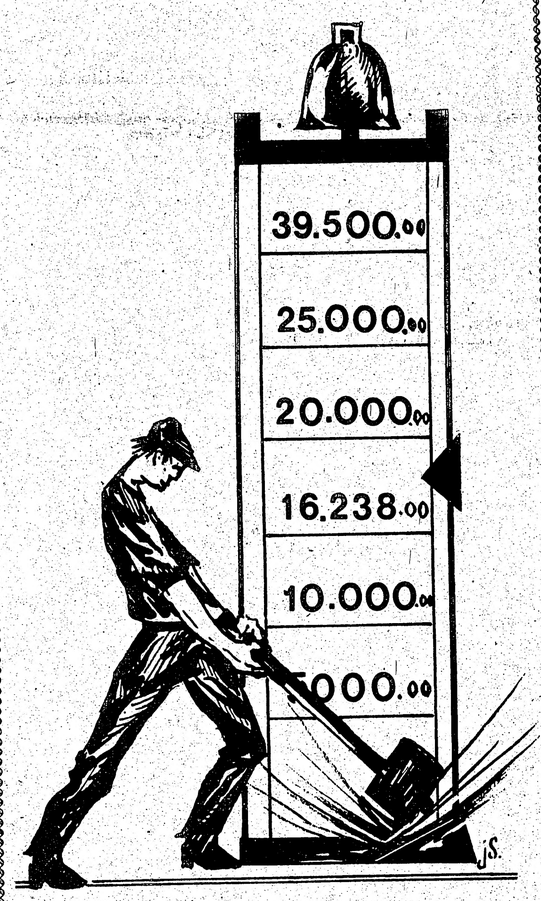

EKN eelarve 1981/82	$39.500
Kolme kuu jooksul laekunud	$16.238
Eelarvest laekumata	$23.262

Kaaseestlased,
jätkake toetuste saatmist
EKN rahvuslikuks tööks ja võitluseks!

958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

Uuendage „Vaba Eestlase" tellimine 1982 aastaks!

Hoidke elavana Põhja-Ameerika ainuke kaks korda näd alas ilmuv eestikeelne ajaleht – tellige „Vaba Eestlast"

Tellimiskupong lk. 3

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St. Torontos

TOIMETAJA: Hannes Oja

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto, Ont. M6J 3M7

TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $45.—, poolaastas $24.— ja veerandaastas $13.—.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $55.—, poolaastas $29.— ja veerandaastas $15.—.

Aadressi muudatus 50 c. — Üksiknumbri hind 50 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd.,
135 Tecumseth St., Toronto, Ont. M6J 2H2

Los Angeleses toimus Poola sündmuste puhul protesti-rongkäik, millest ka eestlased osa võtsid. Pildil esimeses reas Aino Lauri, Lembit Palm Leis, Viivi Piirisild ja Hugo Palm Leis. Teises reas varjatult Larissa Massakas, dr. Aleksander Massakas, Richard Leppik ja Heino Nurmberg.

Kaks aastat võitlusi Afganistanis

Poola kriisi taustal on Afganistani sündmused jäänud maailma uudiste areenil viimasel ajal tagaplaanile ning võrdlemisi harva ilmub siin ja seal ajakirjanduses mõni informatsiooniline vihje Afganistanis toimuvate võitluste kohta. See ükskõiksus maailma ajakirjanduses ei tähenda siiski kaugeltki veel seda, et Afganistani probleemid oleksid lahendatud ning sealne pinge kaheaastase okupatsiooni ajal lahendatud — ei kaugeltki mitte! Afgaanlaste võitlus võõra jumala Marxi sildi all sissetunginud vallutajate vastu jätkub endiselt ning on võtnud ühe laiema ulatuse ja vihasemad vormid kui aastapäevad tagasi.

Afganistanis toimuvate võitluste ja seal praegu valitseva olukorra kohta on lasknud vastavatel ekspertidel analüüsi koostada Ühendriikide välisministeerium. Selle analüüsi põhjal, mis on koostatud mitmest allikast saadud ja kogutud materjalide põhjal, ei ole N. Liidul kohaliku kommunistliku valitsuse abil korda läinud rahvuslike elementide vastupanu murda ja kogu maad okupeerida. Tegelikult valitsevad venelased ja nende käsutuses olevad kommunistliku nukuvalitsuse väeosad, keda Moskva ei saa usaldada, ainult suuremaid linnu ja keskusi ning tähtsamaid teid, kuna Afganistani territoorium on umbes 90% ulatuses vabadusvõitlejate kontrolli all.

Saadud informatsiooni põhjal on N. Liit oma punaarmee koosseisu viimaste kuude jooksul Afganistanis suurendanud seniselt 85.000 mehelt 90.000 mehele. Mõningate andmete kohaselt on juurde toodud vägede arv isegi tunduvalt suurem, kuid selle kohta puuduvad kindlad tõendid. Vene punaarmee kaotuste kohta on kogunud informatsiooni nii Ühendriikide kaitse- kui välisministeerium, kusjuures mõlemate ministeeriumide arvud ei ühtu. Pentagoni andmete kohaselt on punaarmee Afganistani rahvuslaste vastu peetud võitlustes kaotanud 5000 meest, kuna sama palju mehi on saanud haavata, kuid välisministeeriumi informatsioon on tagasihoidlikum ja piirdub surmasaanute ja haavatute kogusummas 5000 mehega. Afganistani kommunistliku valitsuse armee koosseisu arvestatakse 30.000 mehele — see arv on deserteerumiste ja rahvuslaste poole ülejooksmiste tõttu tunduvalt väiksem Afganistani armee normaalsest koosseisust, mida arvestatakse 100.000 mehele.

Kuigi venelased seda püüavad varjata, ei ole see välismaalaste ringkondades Kabulis mingi saladus, et okupantidele valmistavad suuri raskuri Afganistani kommunistlikus parteis (kannab kõlavat nimetust Rahva Demokraatlik Partei) esile kerkinud lahkhelid kahe omavahel võistleva fraktsiooni vahel. Mõlemad fraktsioonid töötavad koos venelastega, kuid nad on alati valmis üksteisele jalga ette panema ja kõrist kinni haarama, mis suurendab okupantide nagunii suuri raskusi. Kuid nende lahkhelide taustal ei saa märkimata jätta ka vabadusvõitlejate vahel valitsevaid eriarvamisi, millede tulemusena rahvuslikel elementidel puudub keskendatud juhtimine ja organisatsioon. Tuleb isegi ette juhtumeid, kus afgaanlaste vastupanuliikumise väesalgad omavahel teatud maa-alade kontrollimise eesmärgil lahinguid peavad.

Üldiselt võib kogutud informatsiooni killukesi üheks tervikuks liites siiski väita, et vabadusvõitlejate vastupanu on kaheaastase okupatsiooni kestel tunduvalt suurenenud ja efektiivsemaks muutunud, mis on sundinud venelasi kasutamisele võtma isegi keemilisi võitlusvahendeid, mille kohta on viimasel ajal saadud vaatamata Moskva vihasele eitamisele võrdlemisi kindlaid tõendeid.

Afganistani okupeerimist ja sellega seoses rakendatud poliitilisi samme vaadeldes käsitab välisministeerium ka küsimust — kuidas mõjus venelastele Moskva olümpia boikoteerimine ja ameerika teraviljamüügi operatsioonide tühistamine? Välisministeeriumis arvatakse, et need sammud olid väga efektiivsed ehkki paljudes riikides püütakse nende mõju enda ükskõikseks jäämise õigustamiseks vähendada. Teraviljasaadetiste ekspordi keelustamise tulemusena tõusid N. Liidus toiduainete hinnad ja Kremli valitsejate murekoorem oma rahva toitlustamise eest hoolitsemisel muutus tunduvalt suuremaks.

Vene punaarmee sissetungist Afganistani on nüüd möödunud kaks aastat. Venelased ei ole suutnud selle aja jooksul maad vallutada, kuid samal ajal ei ole ka vaba maailm võimeline olnud kaaluvateks ja mõjuvateks sammudeks okupeerijate vastu. Olukord on muutunud Poola sündmuste tõttu rahvusvahelisel rindel isegi tunduvalt pilvisemaks kui see oli kaks aastat tagasi. Nii Afganistani okupeerimisega kui ka Poola sündmustesse sekkumisega on N. Liit rikkunud järjekordselt Liitunud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja ja teisi rahvusvahelisi kokkuleppeid. Millal jõuab ükskord kätte aeg, kus Kremlis valitsevad mehed nende rahvusvaheliste kuritegude eest vastutusele võetakse?

K. A.

Etnilised perekonnad püsigu koos

Balti rahvad arutlesid oma püsimise probleeme

Teiseks osaks Toronto Ülikooli ja AABS'i koostöös peetud identsuse säilitamise sümpoosionist oli noorte laudkonnavestlus, mida juhatas lätlanna Baiba Rubess. Laudkonnas oli kolm osavõtjat, igaüks neist andis oma eluloo ja siis vastasid küsimusile. Kõik need elulood olid suhtelisedt sarnased, sest kõik olid väga aktiivsed oma ühiskondades.

Leedulastel oli laudkonnaliikmeks noor advokaat, kes toonitas eriti seda, et tema tundis kogu aeg, eriti ülikoolis käies end palju rikkamana kui teised, kuna tal oli ka oma ühiskond kuhu minna ja tema sõpradel ei olnud see miinuseks, vaid plussiks, kui ta mõne kanadalasest sõbra kaasa võttis. Peale ülikooli lõpetamist advokaadina oli ta teatud aja väga väheselt seotud leedu ühiskonnaga, hiljuti on aga jälle väga aktiivselt kaasa töötama hakanud.

Eestlaste poolt oli Kadi Kaljuste, kes tuli Montrealist, seal alati, kisimata miks, eestlasi esindanud.

Torontosse tulles talle üldine Toronto elu nii hästi ei meeldinud, kuid leidis rahuldust eestlastega töötades.

Nüüd on ajakirjanik, kus talle oli negatiivseks asjaolu, et kui tema etnilisus toimetuses teatavaks sai, siis saadeti teda peaaegu alati etniliste asjade kirjutamiseks.

Üks lätlasist, kes asendas puudujat, J. Dreifelts, elas Põhja-Ontarios prantslaste hulgas ja oli sinna tulnud siis, kui juba mõistis prantsuse keelt, mistõttu sealsed prantslased tundsid end tema kõrval halvemaina. Torontosse tulles oli tal kolmekultuuri probleem, läti-inglise-prantsuse ja tal oli palju lähinguid Kanada ajaloo osas, kuna inglise ja prantsuse versioonid pole samasugused ning ta pidas õigemaks prantsuse versiooni. Tema vanemad olid aktiivsed läti ühiskonnas ja ka tema oli aktiivne läti asjade suhtes, aga tema vend pole absoluutselt huvitatud millegi tegemisest läti ühiskonnas.

Baiba Rubess, kelle isa on Volkswageni direktor Kanadas, läks 10-aastasena Saksamaale, kus ta kasvas üles, tundes end seal välismaalasena ja kanadalasena. Teda imestas väga vasakpoolsete üliõpilaste meeleolu Saksamaal.

Tagasi tulles Kanadasse, peeti teda siin sakslaseks, eriti juutide poolt koolis kus ta õppis. Samuti tundis ta end siis erinevana kui ta läti kooli läks, mis oli talle õudseks elamuseks, kuid ühiskond mille ta leidis oli väga huvitav.

Tema tegelik muutuse aeg tuli siis, kui ta elas läbi kaks asja. Esimeseks läti noortekongress, mis jättis talle tugeva rahvusliku mulje. Teiseks, et ta käis kaks nädalat Lätis, kus ta sai rikkalikult elamusi ja nägi sealset poliitilist olukorda hoopis teisiti kui vasakpoolsete saksa üliõpilaste kaudu. Nendest kahest elamusest oli talle tekkinud tunnetus, et ta tahab töötada läti ühiskonnas. Kui ta Lätis nii palju vene keelt kuulis, siis viis see teda arusaamisele, et läti keelt peab hoidma.

Omavahelises diskussioonis toodi mitmesuguseid näiteid.

Leedulane tõi näite lastest, kellele vanemad ei olnud oma keelt õpetanud, mille pärast lapsed olid vanemaile pahased.

Teiseks leiti, et kui kõik on oma etnilises ühiskonnas väga hea, kui kõik sobib, aga kui midagi on halvasti, siis pole kuhugi pääseda. Etnilise kuuluvuse küsimus muutus reaalseks kodumaa külastamisega.

Vestlusel küsiti, kas saab etnilisus ilma etnilise keeleta püsida. Üldine seisukoht oli, et kui olla juhtival kohal oma ühiskonnas, on see hädavajalik. Et end ainult seltskondlikult hästi tunda, pole see vajalik. Praegustel balti noorte seltskondlikel olemistel ei kuule kunagi omavahel räägitavat nende oma keeli. Küsimuse juures märgiti kahte aspekti: 1) see on paratamatus mida tuleb aktsepteerida; 2) ilma oma keeleta on etnilisus väga pealiskaudne. Leiti, et need kes ei oska enam oma keelt, saavad siiski palju oma ühiskondade heaks ära teha. Peame arvestama kahepinnalise tegevusega nii balti kui ka inglise keeles.

Küsimusele, mis juhtub kümne aasta pärast, vastas leedulane, et tema tunneb, et tahab oma lastele pakkuda samasugust rikast valikuvõimalust kui temal oli.

Tema peab edasi tegutsema oma ühiskonnas ja tegema organisatsioonide tegevuse nauditavaks ja lõbusaks, millega meeleldi kaasa tullakse.

Arutlusel leiti siiski, et kaugemale vaadates tekib mure, kuna neis ühiskondades on liiga vähe tolerantsi erinevate arvamiste jaoks ja rohkeid pahandusi, mis eemale tõukavad. Ühiskond peaks muutuma tolerantsemaks ega mitte inimesi ära tõukama. Sellele vastupidine oli Kadi Kaljuste arvamus, et mis kasu sellest saadakse, kui tullakse kokku jooma ja lällutama ja ei räägita oma keelt. Kuid sellele vastupidiselt arvati, et kui neil kord omal lapsed on, siis tullakse kord oma etnilise päritolu juurde, mistõttu lastagu noortel lõbusalt koos olla, peaasi, et nad omavahel koos käivad.

Viimaseks sümpoosioni osaks olid ekspertide kommentaarid. Selles oli kolm kommentaatorit. Esimeseks Ontario kultuuriministeeriumi poliitika analüüsija M. Diakowsky, kes rääkis, et on olnud 15 aastat Münchenis Radio Liberty juures kuni 1975. aastani ja on äärmiselt tuttav Ida-Euroopa rahvastega. Tema toonitas, et meil on tihti kombeks seda tähelepanna, mis meil on ja seda mitte näha, mida ei ole, kuigi see on sama tähtis.

Kui baltlased vaatavad end lastevanematena, siis nad on äärmiselt halva töö teinud, kuna neil pole küllalt lapsi.

Ainult 6% balti soost rahvast on alla 15-aastased. Tulemus on see, et kui lapsi ei sünni, ei ole kellelegi seda keelt õpetada ja kaob paratamatult.

Ta toonitas edasi, et esivanemad on inimlik side vana ajalooga. Kui õpetame ajalugu, siis mitte sõdadest ja kangeist võitlejaist, vaid peame tõstma esile küsimuse, mis oli meie esivanemail nende võitlustega tegemist. Seda näidatakse liiga vähe. Ka ei saa defineerida mingisuguse võlituse järgi, keda me oma ühiskonda arvestama, kes tahavad meie ühiskonda tulla ja kuuluda.

Kuna paratamatult siin elame, peame kaasa lööma nii etnilises kui ka kanada ühiskonnas. Vähemalt nooremail on valik ja selles ei peaks olema mingit konflikti. Kui Ukraina saaks vabaks, siis ei parandaks see mingil viisil kanada ukrainlaste olukorda, vaid assimileerumine läheks samuti edasi.

Keel on tähtis, aga ta võib olla ka valiku kriteerium, kus lükkame need välja, kes seda keelt ei oska, mille illustreerimiseks tõi ta loo leedu kirikukongressilt.

Ta vaatles olukorda kümne aastase vaheajaga, öeldes et kahjuks pole enam neid andmeid võrrelda, kuna viimasel rahvaloendusel päritolu puudus. Kuid ta vaatles andmeid ukraina ühiskonnas 1971, kus 50% meestest olid abielus mitteukrainlastega, 50% ütlesid, et nende emakeel on inglise keele. Selletõttu on väga tähtis vanaemade osa, mida etnilised grupid pole küllaldaselt ära kasutanud. Ta soovitas neid punkte identsuse säilitamiseks, mida H. Jõe on varem meie ühiskonnas soovitanud oma hunduide käsiraamatus. Ta lõpetas, öeldes, et etnilisus on nagu usk, mis ei teagi miks, annab vaimset rikkust juurde ja on väärt hoida.

O.I.S.E. juures töötav lätlannast psühholoog Solveiga Miesitis oli hiljuti teinud uurimuse läti ühiskonnas, kus oli valinud 30 aktiivset noort ja teise grupi kus oli 30 mitte-aktiivset noort, kuid mitte kõige halvemad.

Kokkuvõttes olid need, kes olid läti ühiskonnast välja langenud, erinevad, nende keeletase oli kehvem, nad ei olnud nii õnnelikud ja tundsid, et nad ei olnud nii aktsepteeritud läti ühiskonnas, mistõttu nad olid kibestunud läti ühiskonna vastu.

Nad süüdistasid oma vanemaid, et need polnud aidanud oma lastele keelt õpetada, läti koolis käia ega võtnud ka ise osa läti ühiskonnast. Sageli pärinesid nad lõhki läinud perekondadest.

(Järg lk. 7)

Kommentaar

Meil pole kombeks ühe üldisema ja terviklikuma kokkuvõtte tegemine eelmisel aastal tehtud saavutuste, võitude ja kaotuste kohta. Need on jäänud osaks organisatsioonide sisemisest tegevusaruandest. Üldmulje möödunud aastast on siiski saavutusterohke nii Toronto kui ka teiste maade eestlaste ühiskondades. Väliselt pole kusagil olnud märgata auke sisse jätvaid tagasiminekuid, kuigi ühiskondliku töö juures olijad tunnevad, et nende töö on raskemaks muutunud, kuna tegijate arv on vähenenud ja ka vastuvõtjate huvi kahanenud.

Võibolla on üldkokkuvõtte tegemata jäämine põhjustatud teadmatusest, kes peaks sellise kokkuvõtte tegema. Meil on ikka veel ülikülluses organisatsioone, ikka veel kaetakse tegevust ka sisuliselt, ja mitmel korral paiguti lubamatult palju sündmusi samale nädalalõpule, koguni samale kellaajale, kusjuures igaüks neist jäi kaotajaks. Kõik senised katsed tööd koordineerida, aega jagada ja üksteist toetada on seni viljatuks jäänud. Meie seltskondlik kalender on mõnikord olnud abiks võistlevale organisatsioonile otse takistuse tegemiseks. Ja ometi on see nii lihtne korraldada; teiste maade eesti ühiskonnad on õppinud aega jaotama ja naabreid austama.

Kõigele vaatamata oli möödunud aasta viljakas. Aastalõpp koguni eriti rikas kultuuriüritusist, mis paljusid eestlasi kaasa haaras. Külalised Arvo Pärt ja Neeme Järvi tõid elavust siinsesse ühiskonda, tunti nagu teatavat rahvuslikku uhkust, et „meie mehed" olid ka Toronto muusikaelu tulipunktis. Kuid oli ka mitmeid teisi sündmusi, mis näitasid meie vaimset vitaalsust ja milliste järele on meie ühiskonnas vajadus. Kõik kontserdid, loengutõhtud, peodki täitsid ühist, ülesannet: siduda eestlaskonda oma kultuuri ja rahva juurde.

Kui palju sellest antakse edasi uuele aastale, seda peaksid näitama järgnevad kuud. Jaanuari osas see on hakanud juba ilmet võtma, kus jätkatakse tavaks saanud üritusi. Esialgul on need kõik niiviisi ajajaotuse leidnud, et kaasorganisatsioone ei kata. Kui vaid sellises laadis suudetakse ka edasi minna. Kas polekski tore uusaasta resolutsioon vastu võtta, et leppigu organisatsioonid kokku lähemaks tegevuskavaks ja lõpetatagu kibedust tekitav oma ürituste paigutamine samale ajale. Sellega võidaksid korraldajad ja veelgi enam külastajad, kes tihti on olnud kahevahel kuhu minna.

1982. aasta on suurte organiseerimiste aasta. Selle jooksul peab ESTO-84 saama omale põhilise aluse nii, et järgmisele aastale jääks juba töö viimistlemine. Kuigi sügisel valitud peakomite pole seni oma töötulemustest avalikkust informeerinud, olevat need edukalt arenenud. Uus peakomitee peaks kindlasti rohkem informatsiooni andma kui eelmine, kus palju oli „usalduslikult omavaheline". Mida rohkem sellest räägitakse, seda enam see üritus kõigile kuuluvaks saab, mis ju ongi ESTO-84, ja oli ka eelmiste eesmärk. Toronto, aga veelgi rohkem kaugemate maade eestlased tahavad teada ettevalmistuste käiku, kuna see on kõigi ühisüritus ja nõuab pikaajalist ettekavandamist.

Uuele aastale vastuminek, uute ideede leidmine meie rahvusliku elu elavamaks muutmiseks, aga ikka rohkem endiste töömeeste koondamine ühiseiks algatusiks, see peaks olema juhtnööriks meie arvukaile organisatsioonidele, sest vaatamata erigruppidesse kuulumisele oleme tegelikult sama eesmärgi poole püüdmas, sama sihte ajamas. Võib-olla teadmine sellest loob eeldused tihedamaks koostööks, mis eriti ESTO-84 eelseil aastail on vajalik.

HA

Lugeja kirjutab:

Ennegi suuri kartuleid

Lugesin Teie lehest nr. 86 m.a. artikli „Toronto eestlaste rekordiline kartul".

See on tõesti väga huvitav ja tähelepanuväärt juhus, millist tihti ei juhtu. Siinjuures meenub mulle üks teine sellesarnane juhus.

Oman Muskokas Kashi järve ääres maalapi ja võrdlemisi suure roosiaia, kus kasvatan ka vähesel määral aedvilja. Kaevan kartuli- koored ja muud toidujäätmed roosipeenraisse väetiseks. 1970-ndal aastal oli sinna sattunud vist koos koortega ka üks kartul. Seal ta kasvas kogu suve. Sügisel üleskaevamisel oli üllatus suur. Varre all oli üksainus ja erakordselt suur ning ilus kartulimugul nagu väike kõrvits. Pildistasin selle ja kaalusin, oli 5 naela ja 12 untsi. Kõik kes nägid imestasid, kuna polnud varem sellist näinud.

See tõendab, et soodsas pinnases ja tingimustes võib kartul väga suureks kasvada. Mispärast maailmarekordist rääkida on väga küsitav. Kartulisorti ma ei tea, sest tarvitasin sel ajal P.E.I. (Prince Edward Island) ja kohalike talupidajate kartuleid.

Jüri Aus

Aidake kaasa
„VABA EESTLASE"
levikule, sellega aitate kaasa
eesti keele säilitamisele!

nmentaar

pole kombeks ühe üldisema iklikuma kokkuvõtte tege- lmisel aastal tehtud saavu- võitude ja kaotuste kohta. jäänud osaks organisatsi- sisemisest tegevusaruan- ldmulje möödunud aastast i saavutusterohke nii To- ni ka teiste maade eestlas- kondades. Väliselt pole ku- nud märgata auke sisse jät- gasiminekuid, kuigi ühis- töö juures olijad tunne- nende töö on raskemaks d, kuna tegijate arv on vä- ja ka vastuvõtjate huvi ud.

la on üldkokkuvõtte tege- ämine põhjustatud teadma- kes peaks sellise kokkuvõt- ma. Meil on ikka veel üli- organisatsioone, ikka veel e tegevust ka sisuliselt, ja korral paiguti lubamatult ndmusi samale nädalalõpu- ni samale kellaajale, kus igaüks neist jäi kaotajaks. enised katsed tööd koordi- aega jagada ja ükstei on seni viljatuks jäänud. eltskondlik kalender on mõ- olnud abiks võistlevale orga- onile otse takistuse tegemi- a ometi on see nii lihtne ada; teiste maade eesti nad on õppinud aega jaota- naabreid austama. ie vaatamata oli möödunud viljakas. Aastalõpp koguni kas kultuuriüritusist, mis eestlasi kaasa haaras. Kü- Arvo Pärt ja Neeme Järvi avust siinsesse ühiskonda, gu teatavat rahvuslikku uh- „meie mehed" olid ka To- muusikaelu tulipunktis. Kuid mitmeid teisi sündmusi, mis meie vaimset vitaalsust ja järele on meie ühiskonnas s. Kõik kontserdid, loengu- peodki täitsid ühist, ülesan- iuda eestlaskonda oma kul- a rahva juurde.

palju sellest antakse edasi aastale, seda peaksid näita- gnevad kuud. Jaanuari osas hakanud juba ilmet võtma, tkatakse tavaks saanud üri- sialgul on need kõik niiviisi tuse leidnud, et kaasorgani- ne ei kata. Kui vaid sellises suudetakse ka edasi minna. olekski tore uusaasta reso- n vastu võtta, et leppigu or- tsioonid kokku lähemaks te- kavaks ja lõpetatagu kibe- kitav oma ürituste paigutа- samale ajale. Sellega võidak- rraldajad ja veelgi enam kü- d, kes tihti on olnud kahe- kuhu minna.

aasta on suurte organisee- e aasta. Selle jooksul peab -84 saama omale põhilise alu- et järgmisele aastale jääks töö viimistlemine. Kuigi sü- valitud peakomite pole seni töötulemustest avalikkust in- erinud, olevat need edukalt nud. Uus peakomitee peaks sti rohkem informatsiooni a kui eelmine, kus palju oli iuslikult omavaheline". Mida in sellest räägitakse, seda see üritus kõigile kuuluvaks mis ju ongi ESTO-84, ja oli lmiste eesmärk. Toronto, aga rohkem kaugemate maade sed tahavad teada ettevalmis- käiku, kuna see on kõigi ritus ja nõuab pikaajalist et- andamist.

ele aastale vastuminek, uute e leidmine meie rahvusliku avamaks muutmiseks, aga ik- rohkem endiste töömeeste lamine ühiseiks algatusiks, eaks olema juhtnööriks meie kaile organisatsioonidele, sest mata erigruppidesse kuulumi- oleme tegelikult sama eesmär- ole püüdmas, sama sihte aja- Võib-olla teadmine sellest eeldused tihedamaks koos- . mis eriti ESTO-84 eelseil il on vajalik.

HA

Aidake kaasa

VABA EESTLASE"

vikule, sellega aitate kaasa eesti keele säilitamisele!

VALVEARST NÄDALALÕPUL

16. ja 17. jaan.
dr. A. Mae, tel. 493-7231

23. ja 24. jaan.
dr. J. Marley, tel. 921-7777

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Eestlaste edu Indianapolise näitusel

Indianapolises, Indianas, toimus rahvusvaheline näitus, millest järjekordselt osa võttis väljapanekutega Ind. Eesti Selts. Näituse teemaks oli „Muusika".

Eestlaste osakonnas moodustas peamise osa kohapealse kunstniku Arne Mõtuse poolt valmistatud kolmeosaline värvirikas pannoo, mille keskmises osas olid Eesti maakaardil kujutatud rahvariietes rahvatantsijad ning pillimängijad. Selle kahel pool oli näidatud erinevaid instrumente, mida eestlased kasutavad muusika harrastamisel. Nende ees keskel oli sama kunstniku poolt valmistatud kuju kandlemängijaist.

Peale ülalnimetatu oli esitatud Ilo Johansoni poolt valmistatud kahest osast koosnev fotode kogu eesti muusikaelu kohta ning välja pandud heliplaadid, raamatud ja muud esemed eesti muusika tutvustamiseks. Kunstnik Helle Martini poolt oli esitatud helikunstnik Taavo Virkhausi ühe sümfoonia ainetel loodud kolm maali.

Rahvale väljaantud sisuka brošüüri eesti muusikaelu kohta koostas Rootsis sündinud noor Ain Haas. Kohalik eestlaste pere, daamid suuremalt jaolt rahvariietes, aitas suurehulgaliselt kaasa näitusel valvelolekuga ning seletuste andmisega.

Näitusel esinenud kolmekümne ühe rahvusgrupi hulgas võitis eestlaste väljapanek teise auhinna loomingu kategoorias.

Näitust külastasid kolmel päeval tuhanded isikud, kellel võimalus oli pilk heita ühe väikese kultuurrahva muusikalistesse saavutustesse.

(VES)

Eesti insener teeb turbast õli

STOKHOLM (EPL) — Stokholmi Tehnikaülikoolis on käimas projekt, mille sihiks on valmistada turbast (ka märjas olekus) õli. Projektijuhiks on Norrköpingust pärinev tsiviilinsener Arne Kannel.

Proovid toimuvad keemilise tehnoloogia osakonnas, kus ehitatakse seadeldist, mis võib kasutada tooraineks turvast, milles on 90% vett. Märja turba kasutamine tähendab, et ei olda olenev ilmastikust ja aasta-aegadest. Kaob ära energiatnõudev turba kuivatamine.

USA-s, Kanadas ja Lääne-Saksamaal on tehtud samasuguseid katseid. Teise maailmasõja ajal oli Saksamaal rida tööstusi, kus saadi turbast õli, mis õlistati lennukibensiiniks.

Seadeldis peaks esialgu andma 10 liitrit õli päevas, õli sarnaneb konsistentsilt tõrvale. Sellest rafineeritakse näiteks diisliõli.

Ernst Jaakson Balti Selts Saksamaal aupresiidiumi

Balti Selts Saksamaal valis oma aupresiidiumi Eesti Vabariigi esindaja USA-s peakonsuli saadiku ülesannetes Ernst Jaaksoni.

Teistest diplomaatidest valiti aupresiidiumi Läti saatkonnanõunik Valdis Kreilbergs, Leedu saatkonnanõunik dr. Albert Gerutis Bernis ja prof. dr. Boris Meissner, end. Saksa saatkonnanõunik.

Aastapäeva koosviibimisest osavõtjad: esireas vasakult: külalisjutlustaja õp. Aulis Jalonen, koguduse õpetaja O. Gnadenteich, organist Doris Radke, kauaaegne endine koguduse laekur O. Vanda, J. Kosman, Maret Tramm ja Karl Tramm; teises reas: Karl Holst, Lemba Duuna, E. McCrath, Walter Pent, Ilmar Kurrusk — kauaaegne endise Montreali Pauluse koguduse esimees, Walter Albert — koguduse laekur, Daisy Taada, Ella Vanda, R. Tobreluts, Vaike Sprague ja M. Forapson; pildil ülal: koguduse esimees Erich Järvlepp, Lydia Oja, L. Kosman, Eugenie Kesküll, Leida Kurrusk, K. Kriisk, L. Leesti, R. Piirvee, G. Leesti, J. Laur, H. Ruus, L. Järvlepp, V. Kriisk, V. Forapson ja E. Holst. Pildilt puudub naisringi esinaine Ilse Meere.

Katastroofiline eesti kirjanduse olukord kodumaal

STOKHOLM — Novembri lõpul pidas Välismaine Eesti Kirjanike Liit oma aastakoosolekut Eesti Rahvusnõukogu ruumes. Kohal oli 14 kirjanikku VEKL üle maailma olevast 45 liikmest. Tervitusi olid saatnud VEKL-i esimees August Mälk, kes tervisliku olukorra tõttu ei saanud koosolekust osa võtta, välismaalt Hannes Oja Kanadast, Ilmar Jaks Prantsusmaalt ja Peeter Lindsaar Austraaliast.

Tegevus- ja kassaaruanne kinnitati. Tegevuskava osas arutati kontaktiküsimusi rootsi kolleegidega. Rootsi Kirjanike Liidu koosolekul käinud liikmed informeerisid olukorrast, mainiti muuseas, et esimest korda oli haridusminister käinud kirjanike koosolekul.

VEKL-i juhatus valiti tagasi endises koosseisus: esimees August Mälk, liikmed Kalju Lepik, Liidia Tuulse, Karin Saarsen, Helga Nõu, Raimond Kolk ja Arvo Mägi.

Pärast koosolekut pidasid Valev Uibopuu ja Bernard Kangro, kes mõlemad olid Lundist kohale sõitnud, lühiettekandeid. Bernard Kangro rääkis kirjastus olukorrast paguluses ja Eesti Kirjanike Kooperatiivi 30-st tegevusaastast. Valev Uibopuu ütles kokkuvõttes:

Kodumaal on ametlikult kolm kirjastust — Eesti Raamat, Valgus ja Perioodika (viimane annab välja Loomingu Raamatukogu). Ilukirjanduse osa väheneb pidevalt. Kui normaalne ilukirjanduse protsent maailmas väljaantavate teoste puhul on 25%, siis on see praegu kodumaal ainult 14%.

On tehtud iga 10 aasta pärast uurimusi selle kohta, millised on lugejate lemmikkirjanikud.

Aastast 1967—77 on need väga palju muutunud meie kirjanduse klassika kahjuks. Üks suur põhjus viimase puhul on asjaolu, et ei ole välja antud klassika uustrükke.

See avaldub näiteks August Mälgu puhul, kes 10 aasta eest oli lemmikautorite eesrinnas.

Luuletajaid esineb lemmikkirjanike hulgas ainult 3%, kuigi luuletajate loomingu vabadus on pisut suurem kui eepilistel kirjanikel ja tase tavaliselt kõrgem.

Eesti kirjanduse osa lemmikkirjanduse osas kasvas 10 aasta jooksul 55%-lt 62%-le. Ilmselt on tegemist tüdimusega vene ja nn. vennasvabariikide kirjandusest. Väliskirjandus sellevastu meeldib enam, kuigi seda on raske tõlgetena kätte saada.

Katastroofiline on eesti kirjanduse olukord selle tõttu, et järgmise aasta kirjastuskavas esineb ainult 5 (loe: viis) algupärast teost.

Algupärane eesti kirjandus moodustab ainult 1,7% kirjastuskavast, koos uustrükkidega moodustab eesti ilukirjandus ainult 7,4%. Pagulasautoreist on kavas välja anda Karl Ristikivi „Tuli ja raud" ja August Mälgu „Jutte lindudest".

Rohkesti antakse Eestis välja venekeelset kirjandust.

Praegune olukord ilukirjanduses tuletab meelde situatsiooni kõige rangemal stalinismi ajal 1950—53, ka siis võis ilmuvate algupäraste teoste arvu lugeda sõrmedel. Aga sel ajal ei olnud veel venestamispoliitikat ja venelasi oli Eestis kolm korda vähem.

Sel ajal said kultuurihuvilised ringid tuge sellest, et paguluses ilmus palju algupäraseid kirjandusteoseid. Praegu on see tugi vähenemas.

(EPL)

Karistusaeg maksab ka dr. J. Kuke põrmu kohta

Okupeeritud Eestist saabunud teateil on seal liikvel võimukandjate ringkonnast pärinev jutt dr. Jüri Kuke maise põrmu kohta, mis teatavasti puhkab hauas kaugel Venemaal, Vologdas, kusagil metsa all. See jutt kõneleb KGB kavast lubada dr. J. Kuke põrmu toomine kodumaale ja matmine selle pühitsetud mulda. Kuid seda lubatavat alles pärast aja möödumist, missugune oli KGB poolt määratud temale karistusena, aja mille ka nn. vene kohus temale määras. Kas sellesse arvatakse ka pärast vangistust kavandatud asumisaeg Venemaal, pole teada.

Kõik olenevat ka sellest, kui palju rahvast on dr. J. Kuke ülimalt traagilise saatuse unustanud.

KAI KÄÄRID

MAALID MÜÜGIL suures valikus. Helistage ette 225-5595.

390 Princess Ave., Willowdale

Tänavu toimub „Hõbejärve" suurlaager

Suurlaagri juhtkond praegu komplekteerimisel

Eesti Gaidide ja Skautide Malevad Kanadas otsustasid oma aastakoosolekul Torontos möödunud sügisel korraldada järgmise suurlaagri Kanadas 1982. a. suvel. Suurlaager, millest peale oma malevate liikmete võtaksid osa ka esindusüksused naaberriigi USA eesti poiste ja tüdrukute malevatest, oleks viimaseks suuremaks noorte ürituseks siinsel mandril enne 1984. a. Eesti Päevi. ESTO '84 toimub teatavasti Torontos ning ühenduses sellega on kavandatud skautlike noorte maailmalaager Kotkajärvel.

1982. a. suvel Kotkajärvel toimuv suurlaager aitaks tehniliselt laagrialasid seada korda kaks aastat hiljem samas kohas toimuvaks maailmalaagriks, andes võimaluse veel 1983. a. suvel paranduste ja laiendamistööde läbiviimiseks, kui selleks peaks vajadust olema. Samuti oleks võimalik lülitada praegu ostmisel olev Kotkajärve äärne uudismaa laagrialade süsteemi.

1982. a. suurlaagri juhtkond on praegu komplekteerimisel. Osaline juhtkond koos malevate juhtkonnaga on pidanud juba kaks koosolekut. Eelregistreerimine laagrist osavõtuks on käigus. Kõigile skautlikele-gaidlikele perekondadele on saadetud vastavad registreerimislehed, mis palutakse tagastada 15. jaanuariks.

Suurlaager algab laupäeval, 21. augustil 1982. a. ja lõpeb pühapäeval, 29. augustil 1982. a. Osavõtu tasu võib olla 60 dollari piires esimeselt liikmelt perekonnas, järgnevad liikmed vähem.

Suurlaagri juhiks on skautmaleva juht skm. Silver Kask. Gaidlaagri juhiks on ngdr. Anne-Mai Kaunismaa. Skautlaagri juhi isik ei ole veel selgunud. Programmi juht on skm. Jaan Lepp, administratsiooni juht skm. Gunnar Mitt, tehniline juht skm. Leo Puurits, informatsiooni juht skm. Ervin Aleve.

Viimasel suurlaagri juhtkonna koosolekul pühendati palju aega laagrile nime leidmiseks.

Konstateeriti, et kolmekümne pagulasaasta jooksul on eesti skautlikud noored erinevatel maadel pidanud lugematuid laagreid, suuremaid ja vähemaid, kus on kasutatud sadu eesti keeles sobivaid ja hästikõlavaid nimesid.

Paistab, et sõnade varasalv hakkab lõppema. Nimede kordamist ei peetud soovitavaks, samuti mitte laagrite numbritega märkimist, nagu oli „Kotkajärve '77" Kanadas ja „Koguja II" Uhendriiges. Lõpuks jäädi peatuma „Hõbejärve" nime juurde.

Niisiis 1982. a. suvel toimub Kotkajärvel „Hõbejärve" suurlaager, millest loodetakse rohkearvulist osavõttu. Viimane suurem eesti skautliku nooruse kogunemine Kanadas oli viis aastat tagasi „Kotkajärve '77" suurlaagris.

Ottawa Pauluse kogudus 30-aastane

Eesti Ev. Luteri Usu Pauluse kogudus Ottawas tähistas oma 30-dat aastapäeva. Aastapäeva jumalateenistusel jutlustas külalisena Torontost Soome koguduse õpetaja Aulis Jalonen, kes ka hiljem laitmatus eesti keeles pidas huvitava ja usku õhutava kõne.

Kogudus asutati õp. J. Terase organiseerimisel, kes seal pidas esimese jumalateenistuse 18. veebruaril 1951. aastal. See oli väike elujõuline kaasmaalaste kogudus, kelle enamik on nüüd jõudnud pensioni-ikka. Arvukalt oli jumalateenistusel koguduse liikmeid ja külalisi, peamiselt Montrealist. Et Ottawas eluneb umbes 140 kaasmaalast, kellest umbes pooled kuuluvad keskmisse ja nooremasse generatsiooni, siis võinuks nad jumalateenistusest osavõtjate arvu tunduvalt suurendada. Koguduse Naisringi liikmed olid katnud külalisliku ja maitsva kohvilaua.

Koguduse esimees E. Järvlepp tervitas koosviibimisel kogudust ja külalisi, andes põgusa pilgu koguduse 30-aastasele tegevusele.

Kogudus on olnud enamikule sealsetele eestlastele emakeelse jumalasõna kuulamise kohaks ja seega ka kujunenud teatavas osas meie rahva liikmete ühendajaks.

Koguduse algaastail oli märkimisväärset tegevust: töötas pühapäeva- ja täienduskool Kanada St. Pauli Luteri kiriku koolimajas, toimusid leeriõpetused, segakoori harjutused J. Kuuskändi juhatusel esinemisteks jumalateenistustel ja rahvuslikel tähtpäevadel. Kiriku saal oli ka seltskondlike eluavaldus- te keskuseks, sest seal toimusid solistide ja koori kontserdid, kunstinäitused, ettekanded jne. Ka igaaastased Ottawa eestlaskonna jõulukoosviibimised, millest kõik kaasmaalased rohkearvuliselt osa võtsid.

1956. a. oli päevakorras ka oma kiriku muretsemine koguduse esimehe J. Härmatare ja laekuri A. Pedjase eestvõttel. Kuid möödunud aktiivsus eestlaskonna tegevuses on nüüd vaid mineviku mälestuses. Kas on noorema generatsiooni esindajaid, kes on viimastel aastatel Ottawasse elama asunud, kes oleksid emakeelse koguduse alleshoidjaiks tulevikus?

Kogudust on teeninud 30 aasta jooksul õp. J. Teras kolm ja pool aastat, kuna õp. O. Gnadenteich ülejäänud aja. Õpetaja J. Teras asus Rootsist Ottawasse ja elas kohal kogudust teenides.

Samuti õp. O. Gnadenteich viiel järgneval aastal, hiljem aga koguduse teenimiseks väljastpoolt kohale sõites.

Koguduse esimeheks on Erich Järvlepp ja juhatusliikmeiks Walter Albert, M. Forapson, G. Leesti ja O. Vanda, kuna naisringi esinaiseks on Ilse Meere.

Hillside Bakery and Delicatessen
2851 LAWRENCE AVENUE E. Tel. 261-2238
(Hillside Plaza, Brimley nurgal)
Omanik Ake Saarinen
Värsked saadused iga päev — Kõik delikatessid saate meilt
Ari avatud: teisip., kolmap. ja neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 9—4. Esmasp. suletud.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$45.—	$55.—
Poolaastas	$24.—	$29.—
Veerandaastas	$13.—	$15.—

KIRIPOSTIGA + SAATEKULU

	Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
aastas	$49.— + $39.—	$44.—
poolaastas	$26.— + $19.50	$22.—
veerandaastas	$14.— + $ 9.25	$11.—

LENNUPOSTIGA aastas $49.—, poolaastas $26 ja veerandaastas $14.— + SAATEKULU — aastas $66.—, poolaastas $33.— ja veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 50 centi. Üksiknumbri hind 50 centi

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates .....
..... 19..... Tellimise katteks lisan $..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....
Aadress .....
.....
.....
.....

Nr. 3

LAHKUNUD ARMAST VENNA- JA ONUTUTART

LORETTE VANASELJA'T

mälestavad valusas leinas

BERNHARD HOLBERG
ELIND HOLBERG
LIIVI HOLBERG Torontos
VÄRNER KUBJA abikaasaga
LUDVIG KUBJA abikaasaga
LEENART KUBJA perekonnaga Rootsis

„Aga Jumala armuand on igavene elu Jeesuses Kristuses."

ARMAST SÕPRA JA KODUKÜLA NAABRIT

LORETTE VANASELJA'T

mälestavad

BERNHARD JÕE abikaasaga
LEO KASK abikaasaga
VALFRID PAABOR abikaasaga
ARNOLD VÖÖL abikaasaga

UNUSTAMATUT KALLIST SÕPRA

LORETTE VANASELJA'T

leinavad

LEIDA ALBO
ristilaps MARIANNE HEALY perekonnaga
AVO ALBO perekonnaga

ROOMSAMEELSET KAUGE KODU NAABRIT, ARMAST

LORETTE VANASELJA'T

leinavad

Valud on möödas
vaikuse vallas.
Hing austab Päästjat
õndsate hulgas!

LIIDIA ELLERHEIN
HELJO GATFIELD perekonnaga
NOOMI WAIDA perekonnaga
ELLE RUTH ORAV perekonnaga

Armast sugulast ja sõpra

Lorette Vanaselja't

mälestavad leinas

ELLA ja LEANDER ÜKSIK
MILLA ja LEONHARD VÄLJAS
MILVI ja ALEKS TRUUMANN
perekonnaga
SILJA ja RUBEN ÕUNAPUU
AIVI ja JAAN RUUT
GERLINDE ja AUGUST LEIS
HELJU POMERANTS
SILVI ja EVALD ENGMAN
HELME ja EDUARD KAJU
perekond JOOSEP EISTRAT

Varalahkunud armast

Lorette Vanaselja't

mälestavad leinas

ENDEL ja THOMAS
VOLDEMAR ja REGINA
SIIM abikaasaga
TIIU abikaasaga
ANNE perekonnaga

Puhka rahus!

Armast ristiisa ja kodukandi sõpra

RUDOLF ALTBERG'i

mälestavad sügavas leinas

TÕNIS LIND abikaasaga
TÕNIS LIND jr. perekonnaga

Head sõpra

RUDOLF ALTBERG'i

mälestab leinas

ARNOLD RACKFELDT abikaasaga

Mälestame armast koduküla naabrit ja sõpra

Lorette Vanaselja't

ARNI ja MAILA
MEINI ja VAIKE
RIKS ja KOIDU
JOHANNES ja FRIDA
SILVER ja LIA
TELMA

Puhka rahus!

Armast sugulast

LORETTE VANASELJA't

mälestavad leinas

HARALD UUS lastega
EDGAR HANSLEP perekonnaga

Armast

RUDOLF ALTBERG'i

mälestab

SIINA KESKEL abikaasaga

Meie perest varises igavikku armas auvilistlane veterinaararst

drnt.med.vet. MIHKEL KEERD

Sündinud 2. septembril 1887 Luke vallas, Tartumaal
Surnud 7. jaanuaril 1982 Long Islandil, N.Y.

Mälestab leinas

KORP! FRATERNITAS TARTUENSIS

Armast sõpra ja naabrit

RUDOLF ALTBERG'i

mälestavad leinas

J. JUHANSON abikaasaga
H. KOIDU abikaasaga
A. LEPISMAA abikaasaga
T. LIND abikaasaga
M. NURMING abikaasaga

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director
723 Mount Pleasant Rd
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 ● 489-8802

KIRIKUD

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Luteri kirik, (Bloor ja Indian Rd.)
Õp. T. Nõmmik, 501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2. Tel. 483-2478 ja 1-527-0410.

Pühap., 17. jaan. kell 17.00 JUMALATEENISTUS ja pühapäevakool.

Laup., 23. jaan. kell 15.00 JUMALATEENISTUS VIRGINIA UNITED kirikus (Hwy. 48 & Royal Beach Rd.).

Pühap., 24. jaan. kell 15.00 JUMALATEENISTUS „EHATARES", 40 Old Kingston Rd., West Hill.

Õpetaja kõnetunnid: igal neljapäeval kell 18.00—19.30 omas kodus. 501 Davisville Ave., Toronto ning igal esmaspäeval kell 18.00—19.30 Hamiltoni kiriklas, 3 Mapleside Ave., Hamilton, tel.: 527-0410.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
36 Bards Walkway,
Willowdale, Ont. M2J 4T9
Tel. 499-6488.
„VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Neljap., 14. jaan. kuni kolmap., 20. jaan. EVANGEELIUMI NÄDALA KUULUTUSKOOSOLEKUD igal õhtul kell 7.30 väljaarvatud pühap., ja teisip. Kõneleb Tiit Niilo, koorid ja solistid.

Pühap., 17. jaan. kell 10.15 hommikul pühapäevakool, kell 11 hommikul ja kell 6 õ. JUMALATEENISTUS.. Kõneleb Tiit Niilo.

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto (Sherbourne'i allmaa jaam on kiriku kõrval).
Õpetaja O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd.,
Scarborough, Ont.
Telefon 698-7977 või 766-7853
Kantseleis, telefon 921-9417.
JUMALATEENISTUS on pühap., 17. jaan. kell 1.30.

Kõnetunnid on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8 kiriku kantseleis.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
Toronto, Ont. M6G 3K6
17 Frank Cresc.
Tel. 656-5248, kirik 923-5172
Pühap., 17. jaan. JUMALATEENISTUS kell 11 homm.
Pühap., 24. jaan. JUMALATEENISTUS kell 4 p.l.
Pühap., 31. jaan. JUMALATEENISTUS kell 11 homm.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisip. ja neljap. 6—8 kiriku käärkambris.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church, 45 Davenport Rd.
Jutlustaja Allan Laur,
72 Appleby Cres.
Markham, Ont. L3R 2L4
Tel. 477-6248

Laup., 16. jaan. kell 7 õ. koguduse aastapeakoosolek.

Pühap., 17. jaanuaril kell 1.15 p.l. pühapäevakool lastele ja täiskasvanuile. Kell 2 p.l. JUMALATEENISTUS, kõneleb Allan Laur, lauluettekandeid.

(Buss Eesti Kodust kell 1.15).

Teisip., 19. jaan. kell 7.30 Evangeeliumi kuulutuse koosolek, kõneleb Tiit Niilo.

ÕE abikaasaga
ikaasaga
ABOR abikaasaga
ÕL abikaasaga

HEIN
ELD perekonnaga
perekonnaga
RAV perekonnaga

BERG'i
avas leinas
ND abikaasaga
ND jr. perekonnaga

BERG'i
TKFELDT abikaasaga

ONTO KOLMAINU EESTI
V.-LUT. USU KOGUDUS
rik: 619 Sherbourne St.,
nto (Sherbourne'i allmaa
jaam on kiriku kõrval).
õpetaja O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd.,
Scarborough, Ont.
elefon 698-7977 või 766-7853
antseleis, telefon 921-9417.
ALATEENISTUS on pühap.,
an. kell 1.30.

netunnid on iga kuu teisel
päeval kella 6—8 kiriku
eleis.

EELK TORONTO
NA ANDRESE KOGUDUS
arltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
Toronto, Ont. M6G 3K6
17 Frank Cresc.
el. 656-5248, kirik 923-5172
hap., 17. jaan. JUMALATEE-
US kell 11 homm.
hap., 24. jaan. JUMALATEE-
US kell 4 p.l.
hap., 31. jaan. JUMALATEE-
US kell 11 homm.

ETAJA KÕNETUNNID teisip.
eljap. 6—8 kiriku käärkambris.

TORONTO EESTI
EVANGEELNE KOGUDUS
ne Church, 45 Davenport Rd.
Jutlustaja Allan Laur,
72 Appleby Cres.
Markham, Ont. L3R 2L4
Tel. 477-6248

aup., 16. jaan. kell 7 õ. kogu-
aastapeakoosolek.
ihap., 17. jaanuaril kell 1.15
pühapäevakool lastele ja täis-
vanuile. Kell 2 p.l. JUMALA-
ENISTUS, kõneleb Allan Laur,
uettekandeid.
Buss Eesti Kodust kell 1.15).
eisip., 19. jaan. kell 7.30 Evan-
liumi kuulutuse koosolek, kõne-
Tiit Niilo.

ARMAST RISTIISA JA LÄHEDAST SÕPRA

LEO PEINAR'it

mälestavad leinas

VALVE ja ALAR
EHA
HELMI ja MIHKEL

Armast vilistlast

KARL EVALD MIRA't

sündinud 25. jaanuaril 1910 Eestis
surnud 7. jaanuaril 1982 New York'is

mälestab leinas

KORPORATSIOON VIRONIA

Armast koolivenda

ERNST TEKKEL'it

sündinud 20. oktoobril 1909 Viljandis
surnud 29. detsembril 1981 Stokholmis

mälestavad leinas koolivennad

VILJANDI MAAKONNA POEGLASTE GÜMNAASIUMIST

Family Trust
FAMILY TRUST CORPORATION REALTOR
1052 KINGSTON RD., SCARBOROUGH, ONT.

Olen kaasmaalaste teenistuses selle firma juures kinnisvarade agendina. 50 kontorit Torontos ja lõuna Ontarios.

VICTOR LIBE
TEL. KONTORIS: 694-3336
KODUS: 488-0129

KINNISVARADE VAHENDUS!

ÜHE MAGAMISTOAGA KORTER
garaažiga müüa Eesti Kodus
Tel. 787-4338

E.E.L.K. PEETRI KOGUDUS
817 Mt. Pleasant Rd. Toronto
Ont. M4P 2L1.
Õp. O. Puhm (pikemal puhkusel)
Hooldaja õpetaja Udo Petersoo
Organist dr. Roman Toi

17. jaan. JUMALATEENISTUS kell 11, teenib pastor U. Petersoo. Ingliskeelne teenistus kell 9.30, pastor R. Wukash.

Igal pühap. piiblitund kell 10 ja pühapäevakool kell 11.

Eelteade: Lembit Avessoni orelikontsert 31. jaan. kell 4 p.l.

24. jaan. JUMALATEENISTUS kell 11, teenib pastor A. Taul. Laulab Vana-Andrese kog. segakoor. Leerieelsed. Inglise kog. teenistus kell 9.30, pastor E. Hahn.

Pastor U. Petersoo kõnetunnid tel. 624-6128 esmasp. ja neljap., kell 7—9.

Kantseleitunnid teisp. kell 6—8 ja neljap. 2—4. Kiriku tel. 483-5847.

TORONTO EESTI AP.-ÕIGEUSU KOGUDUS
R. R. 5, Orangeville, Ontario
Praost E. Lepik
Tel. 1-519-941-4309

Pühap., 17. jaan. kell 2 p.l. JUMALATEENISTUS Peetri kirikus, teenib ja jutlustab preester E. Lepik. Laulab koguduse laulukoor G. Raagi juhatusel.

ESTO-80 kujutavkunsti eelregistreerimine

Paluks kõiki kujutavkunstnikke, kes on huvitatud ESTO-84 üldkunstinäitusest osa võtmisest, end registreerida aadressil: Ants Vomm, 122 Barker Ave., Toronto, Ont. M4C 2N9, Canada.

Osa võivad võtta ka eestlastega abielus olevad välismaalased rahvuse või rassi peale vaatamata. Nõuetavad punktid: 1) millisel kujutavkunsti alal soovite osa võtta; 2) teie kunstiline haridus, 3) need eestlaste soost või eestlastega abielus olevad kunstnikud, kes ei ole esinenud kolm korda järjest või viis korda vaheldumisi zhürii näitusel, ka globaalses eestluses vähem tundmatud võivad osa võtta või „veteranid", kuid veteranidest koosneva zhürii otsusel või nõuolekul. Miks? 1972. a. tekkis konflikt noorte eesti taiduritega, kel polnud veel küllalt esinemisaastaid selja taga.

See eelteade palutakse ajalehest välja lõigata ja anda oma kaseestlastest kunstnikele (kes võibolla eesti ajalehti paguluses ei loe või teiselt poolt rahvuseliikmena eesti keelt ei valda).

Lugupidavalt ja peatset vastust oodates

Teie A.E. Vomm

Kuulutamine
„VABA EESTLASES"
täidab oma eesmärgi!

Kõrge tunnustus Oss Timmasele

Möödunud reedel avati Sarnia Art Gallery's 1981. aasta valiknäitus Kanada akvarellistide töödest. Näitusel on 60 teost 52 kunstnikult üle Kanada. Valiku on teostanud zhürii, kes koosnes muuseumi kuraatoreist ja prominentseist kunstnikest, kelle nimed on toodud näituse kataloogis. Eestlastest esineb Oss Timmas kahe tööga, millest ühele, nimega „Mexican Elements" (suur formaat) määrati zhürii poolt CSPWC HONOUR AWARD. See on näituse kõrgeim auhind ja mõeldud parima töö tähistamiseks.

Näitus jääb avatuks Sarnias jaanuari lõpuni ja läheb siis teistesse linnadesse edasi.

Uusi tellimusi Kristi Allikule

Asjasel Eesti Kunstide Keskuse aastapeakoosoleku lõpul tutvustas helilooja Kristi Allik oma ooperit ja võimalusi lavastamiseks. Ta ütles, et ooper „Kalevipoeg" on nüüd tervikuna valmis ja praegu ühe New Yorgi lavastaja Jeff Britteni käes. Ka üks New Yorgi eestlane Kuno Laaren on selle tutvustamisega ja tutvumisega seotud. Paari nädala pärast peaks selguma, kes agendiks leitakse, misjärel saadakse hakata lepingut sõlmima.

KRISTI ALLIK

Kristi Allik selgitas mitmesuguseid eeltöödega seotud astmeid, kus vahetalitajaks on vaja agenti ja lepingu sõlmimiseks advokaati. Ta avaldas lootust, et ooper lavastatakse kas New Yorgis või Torontos, kuid võtab vähemalt ühe aasta enne kui lavastuseni jõutakse. Torontos on kaks ooperikompaniid, kes lavastavad moodsamaid töid ja on sellest huvitatud. Ta avaldas siiski arvamist, et tõenäoliselt tekib ooperi lavale toomisel koostöövorm mitme kompanii vahel.

Vahepeal on Kristi Allik saanud kaks uut ooperitellimust.

Ühele on eelmise libretto autor Peter Such kirjutanud teksti, võttes aluseks Toronto värvika poliitikamehe John Sewelli elu, mida nähakse eriti satiiriliselt.

Kristi Allik kirjutab sellele elektroonilise muusika. Teise ooperi on tellinud Comos ooperikompanii, kus helikeeleks on samuti elektrooniline muusika inimhäältega ja liikumisega.

Kuna Kalevipoja nimi on võõrastele selgusetu, siis on seda ooperit nimetatud „Loom, River ja Sword", mis sümboliseerivad kolme ooperis olevat põhilist elementi.

Mitmekülgne Estonia koori kontsert

Eelseisev Estonia koori kontsert — pühapäeval 17. jaanuaril — teenib jällekordselt nii eesti loomingulist kui koorimuusikalist ajalugu.

Mart Saare sünnipäevast möödub lähemal ajal 100 aastat. Selle täihtpäeva saabumise tähistamiseks on kavasse pandud rida Mart Saare laule. Nõnda avab Estonia koor kahtlematult aktiivse Mart Saare heliloomingu viljelemise aasta. Ka Eduard Tubina äsja möödunud 75. sünnipäeva tähistab eelseisev kontsert. Esitamisele tuleb mitu tema vokaalkompositsiooni. Tubina loomingu tutvustamisel aitab koorile kaasa Liina Purje.

Koorivormidest kõneledes ulatub eelseisev kontsert pea võimaluste ühest servast teise: segakoori kõrval esineb veel lastekoor, naisansambel, naiskoor ning kammerkoor.

Peetri koguduse lastekoor Margit Viia juhatusel toob pühapäevase kontserdi kavva nii muusikaliselt kui tekstiliselt vaimukaid laule lindudest ja loomadest. Selle sarja autoriks on Riho Päts. Klaveril assisteerib siin Heidi Klamas.

Naisansambel „Jaaniku" — kelle sisuliseks ja organiseerivaks energiaks on Ilo Maimets-Müllerbeck — toob kontserdi kavva tõsiehedaid eesti rahva- ja regilaule.

Estonia koori naisrühmad lisavad Toronto Eesti Segakoori kaudu tuttavaks saanud Alo Ritsingu kevadehõiskelisele huvitavale kompositsioonile veel teise samasisulise. Jällegi Alo Ritsingult.

Kammerkoor aga rakendub kahe helitöö esiettekande teenistusse heliloojatelt, kes elavad Torontos. Esimesena lauldakse noore heliloojа Peeter Tammearu Juhan Liivi luulele loodud sügavtõsine „Isamaale". Laulu kontsept on õige kaasaaegne ning selleläbi nii rütmiliselt kui harmooniliselt väga värvirikas. Nõutav soolopartii selles laulus on Rosemarie Lindau ülesandeks. Teisena esitatakse Stokholmis peetud ESTO-80 laulupeo atmosfääri mälestusena Kaljo Raidi vaheldusrikas ja üllatusrohke rahvalaulu seade „Tütre tänu". Ka siin kohtame kompositsioonilisi võtteid, mis ulatuvad nn. koraalistiilist ettepoole.

Estonia koor lõpetab oma selleaastase kontserdi kahe kompositsiooniga kahelt autorilt. Uhiuuena — aga samal ajal kujunduslikult lausa rahvalaululine — on Lembit Veevo „Kirp kiigel". Teiseks Marie Underi juubeliaasta meenutamiseks lõpetatakse kontsert Juhan Jürme alati värske ning elevust tekitava hoogsa valsilauluga „Rukkirääk".

Vajalikud klaverisaated eelseisval kontserdil on värske Kuningliku Konservatooriumi õppejõu Peeter Tammearu hoolitseda. Kontserti juhataḅ Roman Toi.

Vaheldusrikkusest, uudsusest ja eesti heliloomingu mitmepalgelisusest pakatav kontsert — Toi püsiv credo — alab kell 3 peale lõunat.

25 aastat eesti orkestrimuusikat Torontos

T. E. Segakoor valiti juubeli puhul sõpruskooriks

Möödunud aasta hilissügisel sai „Estonia" orkestil täis veerandsada aastat muusikalist tegevust. See on pikk aeg, mille kestel on orkestri koosseisust läbi käinud ca 100 mängija ümber.

UNO KOOK

Orkester sai alguse puhkpilli ansamblina Eesti Meeskoori ridadest, kus leidus mitmeid endisi pillimehi. Meeskoori abiga muretseti esialgsed instrumendid. Hiljem astus esialgsele koosseisule lisaks arvukalt teisi mängijaid, mille tõttu orkestriks kujunenud koosseis sai asuda nõudlikemate ülesannete täitmisele. Orkestri algusaastatel ja ka hiljem oli agaraks õhutajaks Eduard Taimre, kes valiti orkestri esimeseks teeneliseks liikmeks.

Algusaastal oli orkestrijuhiks August Kiilaspea.

1957. aasta sügisest tänaseni on orkestrijuhiks olnud Uno Kook, nüüd juba 24 aastat seda ülesannet edukalt täitnud.

Orkestrijuhi kodune töö on olnud tohutu, kuna suurem osa muusikat on tulnud orkestreerida juhi kirjutuslaual, olgu need siis laulude saated, koosseisude kohandamised ja ka omalooming. Praegu on orkestri noodikogus üle 300 pala.

1960. aastast alates tegutseb orkester iseseisva organisatsioonina „Estonia" orkestri nime all. Esimestele esinemistele 1958. a. Toronto Eesti Seltsi ja T.E. Segakoori pidudel järgnesid esinemised eestlaste suvepäevadel Shadow Lake'is ja sügisel esimene rahvakontsert koos Toronto Eesti Meeskooriga. Siit peale on järgnenud laulupeod, Eesti Päevad, Ülemaailmsed Eesti Päevad, kontserdid koos T.E. Meeskooriga ja T.E. Segakooriga, suurüritused koos ühendkooridega; Eesti Vabariigi aastapäevad, peod ja väljasõidud.

Peale Torontot on külastatud kaugemaid eestlaste keskusi nagu New York, Chicago, Baltimore, Cleveland, Sudbury, Buffalo ja Hamilton,

mis on kilomeetripostideks orkestri pidaajalises muusikategevuses.

Peale eestlaste on külakosti pakutud ka leedu sõjameestele ja Leedu Suurlaulupeole Torontos, kus orkester sai lõunanaabri kõrge tunnustuse osaliseks leedu ajakirjanduses terve Põhja-Ameerika ulatuses. Ka on esinetud Soome Vabariigi aastapäeval oma põhjahõimudele.

Orkestri pikaajalise tegevuse innukamaid töömehi on vääristatud teeneliseks liikmeks nimetamisega.

Auliikmeks on orkestrijuht Uno Kook. Orkestri sõpruskooriks 25-aastase tegevuse juubelil valiti Toronto Eesti Segakoor,

kellega on olnud viimasel aastakümnel tihe kontakt ühisel tegevusel, kuna jagavad ju „Estonia" orkester ja T.E. Segakoor ühist juhti, nüüd juba viimased 8 aastat.

Orkestri iga-aastane pidu, milline seekord toimub eeoleval laupäeval, 16. jaanuaril Eesti Majas, on ühtlasi ka 25. aasta tegevusjuubeli tähistamisena üheks tõhusamaks teetulbaks.

A.K.

OVER 50 YEARS OF GM SALES AND SERVICE
HOGAN GM
Chev Olds Limited
5000 Sheppard Ave. E., Scarborough, Ont. M1S 4L9
PAUL JUTTUS
Müük ja rentimine
Tel. 291-5054, kodus 423-5716

Chevette	Malibu	Corvette	Delta Eighty Eight
Cavalier	Celebrity	Omega	Ninety Eight
Citation	Impala	Cutlas	Toronodo
Camaro	Caprice	Cierra	Chevy Trucks and Vans
	Monte Carlo	Oldsmobile	

JAANUARI ODAVMÜÜK
SUUR HINNAALANDUS

Riiulid, magamistoa-, elutoamööblid, lambid jm.
Suletekid ja tekkide katted jm.
Avatud: esmasp., teisip., neljap., reedel 9—9, kolmap., laup. 9—5
Astuge sisse ja vaadake ringi!
Nolte
SWEDISH FURNITURE HOUSE
495-6016
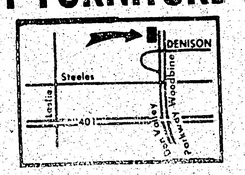

7498 Woodbine Ave. (½ miili põhjapool Steeles'i)

SPORT

Toronto Eesti Maleklubi teateid

Toronto Eesti Maleklubi kutsus külla Etobicoke'i Maleklubi. Viimase kolme aasta jooksul on eesti maletajad end pidevalt treeninud lootusega pääsemaks Toronto linna maletajatega jõudu katsuma. See võimalus tuleb 14. jaanuaril kell 7.30 õhtul Toronto Eesti Majas. Registreerimine toimub kohapeal alates kell 7 ja kõik maletajad on teretulnud (palutakse malekellad kaasa võtta). Kavas on kiirmale turniir (2 x 10 minutit) ja osavõtjate arvust oleneb, kas mängud toimuvad ühes või kahes klassis. Samuti oleneb osavõtjate arvust mitme voorulisena turniir korraldatakse. Eelduste kohaselt toimuvad mängud vähemalt kaheksal laual, kusjuures kõik osavõtjad mängivad ainult vastasklubi mängijatega. Ka on vastu-külaskäik Etobicoke'i juba kavandamisel.

☆

T. E. Maleklubi jõulukuu kiirmale turniiri (2 x 10) võitis järjekordselt L. Joselin, saavutades 8 võitu ja ühe kaotuse Endel Talvele (keda eelmises informatsioonis oli eksikombel nimetatud Ilmariks). Teisele kohale tuli J. Järve (6 p.), kolmandat ja neljandat kohta jagasid V. Pikkand ja A. Loorits (4,5 p.). Üheksa turniirist osavõtja maletaja hulgas olid veel maletajad A. Kõresaar, O. Naelapea, V. Puna, P. Smeelen ja E. Talve.

Maleõhtul oli ka suurem arv pealtvaatajaid, nende hulgas eesti tuntud maletaja Evald Oder ja sõprusmängude mängijad E. Pajo, K. Söödor, H. Aavik ja E. Türner. Sel hooajal on igal maleõhtul olnud rohkem maletajaid kui eelmistel ja mõnedki külastajad on soovi avaldanud liikmeks astuda. Tulevikus on loota veelgi suuremaarvulist osavõttu. T. E. Maleklubi juhatus kutsub kõiki malehuvilisi järgnevaist maleüritusist osa võtma.

aeg

Spordimärkmeid

Rahvusvahelisel Laskespordiliidu kongressil otsustati, et 1982. aasta maailmameistrivõistlused kõigis kavas olevatel aladel peetakse 31. oktoobrist 14. novembrini Caracasis Venetsueelas.

☆

Rahvusvahelise Kergejõustikuliidu president Primo Nebiolo tegi teatavaks ajakirjanikele, et 1983. aastal peetavail maailmameistrivõistlustel Helsingis on kavas maraton nii meestele kui ka naistele.

Kõlnis peetud ujumisvõistlustel püstitas Michael Gross 25 m rajal uue Lääne-Saksa rekordi 200 m kroolis ajaga 1.47,6. Ujuja on praegune Euroopameister 200 m liblikujumises. Maailmas on 17-aastsest Grossist olnud kiiremad ainult ameeriklane D. Larson 1.47,29 ja venelane A. Krõlov 1.47,44.

Murdmaasuusatamise võistlushooaeg algas võiduga

Esimene võistlus sel talvel toimus pühapäeval, 3. jaan. Guelphi lähedal Aberfoyle'i suusaradadel klubidevahelise teatesuusatamisena. Meeste ja noorte meeste klassis startis 21 meeskonda. Kolmeliikmelise meeskonna esimeses vahetuses startis Kalevi suusaklubist Allan Mägi. 6 km pikkusel rajal viis ta meie meeskonna juhtima ühe minutiga. Teist vahetust suusatas Lutz Luckow ja suurendas vahe poolteise minutile. Ankrumehena suusatas Martin Vellend. 3 x 6 km koguajaks oli 61.42. Teisele kohale tuli soome SISU I meeskond ajaga 62:47.

Eestlastel oli varumeheks kaasas veel Robert Vellend, kes just laupäeva õhtul jõudis tagasi Lake Placidist Põhja-Ameerika võistlustelt.

Ellujäänu meditatsioonid

Peeter Puide, Över levande. Dikter. Bonniers, Stockholm 1981. 72 lk.

Rootsis, rohkem kui teiste maade eesti ühiskonnast on võrsunud kohalikus keeles kirjanikke ja luuletajaid. Möödunud aastal debüteeris lisaks Alex Militsale, Silvia Priuhka-Airikule, Käbi Lareteile, Andres Küngile veel Ülo Ignats ja luuletajana Rootsi suurima kirjastuse Bonniers juures Peeter Puide luuletuskoguga „Över levande" (Ellu jäänud), leides tähelepanu ja saades väga tunnustava hinnangu.

Peeter Puide on 42-aastane (sündinud 1939 Pärnus) tööstusreklaami-firma omanik, kes lapsena on läbi elanud raskeid sõjakogemusi, põgenemisi ja Saksamaa pagulaselu vintsutusi. Tähelepandav on selle ajalise distantsi ulatus, mis sündmused üle kolmekümne aasta hiljem luuletusiks vormis. Nooruse läbielamused on olnud autorile lahutamaks eluosaks, alles nüüd värsikoguga on ta ehk enese neist vabaks saanud või tulevad need visioonid ikka jälle ta mõtteisse tagasi. Tõenäoliselt just tänapäevane maailma olukord äratab need mälusadestusist uute sellesarnaste sündmuste kartusel.

„Ellujäänud" on vabavärsiline luuleelamus, mõtterännakud neile teedele, kust kord hirmu ja ahastusega läbi tuldi. Need algasid 1944 augustis Tallinna evakueerimisega, Danzigi jõudmisega, edasi Poolasse, Berliini kuni jõuti Augsburgi ja lõpuks Müncheni. Sõja lõpp võimaldas üle Hamburgi Rootsi pääsemise, kus saabus rahulik elu.

See elukäik avaldub ka kolmeosalises luuleteoses. Esimesele nimitsüklile „Ellujäänud" järgnevad „I sanden" (Liivas) ja „Andra" (Teised). Autor ütleb avaluuletuses, et mälestuste salajases arhiivis on säilunud sõjakoledused, sõjamuudatused, kus hävitus paljastas hambad ütlemaks tõde.

Sõjaelamuste temaatika on meie luulest juba taandunud. Kui nüüd Puide sellise teravusega läbi „külmunud filmiruudu" neile elamusile tagasi vaatab, siis peab lugejagi tundma, et ta „försöker/ minnas åtminstone reflexerna" (katsetab meenutada vähemalt reflekse). Kolmekümneaastasele järelmõtlemisele tuleb ka lugejail kohaneda, ka tema peab tajuma, et „Långt tillbaka i mig/ finns allt jag behöver känna igen" (kaugel tagapool minus/ leidub kõik mida ma vajan jälle tunda).

Teine tsükkel on kohanemine Rootsis, kus tal on tulnud end selgitada „... och när jag hundra gånger berättat/ hur de kom pa nätterna och hämtade oss/ och åter frågade/ varför vi inte ringde polisen/ då slutade jag berätte alldeles" (... ja kui ma sada korda olin jutustanud/ kuidas nad tulid öösel ja meid viisid/ ja kui nad jälle ja jälle küsisid/ miks me ei kutsunud politseid/ siis lõpetasin ma rääkimise üldse). Siin on ta osavalt oma värssi sulatanud selle veidi naiivse rootsi rahva suhtumise kommunismi iseloomu ja tema põgenemise põhjusisse.

Liivas olemine on muutumine uue ühiskonna liikmeks, kuni ta küsib: „Hur mycket betyder det egentligen?/ Exilens självpåtvingade sätt att see all". (Kui palju tähendab see tegelikult?/ Eksiilis iseenesest pealesurutud viis kõike nägemaks).

Viimases tsüklis vaatlebki ta teisi, neid kes on väljaspool luuletaja sisemaailma. Ta vaatleb möödunud laeva mõneti hamletliku tundega hetkel ja jääb vaikselt istuma männile toetudes, kuna õhtu muutub punasemaks ja punasemaks. Arvestades luuletaja seost maailmapoliitilise olukorraga, võib seda siduda ka sümboolselt praeguse maailma olukorraga.

Peeter Puide esikteos on läbielamuste kauase pinge tõttu esilekerkinud mõttevili. Läbi iseenese meenutab ta sündmusi ja näeb, et sündmused vormisid temast inimese, kes aastate järel pidi neid tundmusi luulevormis väljendama. Need on sisutihedad ja mõtterasked värsid, mida tuleb iseeneselgi läbi elada.

Hannes Oja

ARVO MÄGI

EESTI RAHVA AJARAAMAT

Eesti Päevalehe kirjastus Stokholmis 1979. 256 lk.

Kaas, 20 illustratsiooni ja lay-out Otto Pajult, 17 kaarti Eesti ajaloo eriaegadest autori visandite järgi joonistanud Vello Kallas.

Raamat sisaldab kroonika kujul (aasta-aastalt) eesti rahva ajalugu selle algusest tänapäevani koos tähtsamate sündmustega maailma ajaloost, eriti seikadest, mis on mõjustanud eesti ajalugu. Teos kirjeldab eesti rahva ajaloo põhijooni, sündmuste esitamise kõrval kommenteerib autor olukordi, teeb järeldusi ja oletusi. Eriti sobiv noortele kinketeoseks.

Hind $26.— pluss $1.00 saatekulu

MÜÜGIL VABA EESTLASE TALITUSES

ILMUS:

FRED LIMBERG

ISAMAA EEST

Eesti Vabariigi sõjajõudude organisatsioon ja juhtkond.

Lugeja leiab sellest raamatust 1028 nime, keda lugedes tekkib küsimus: kuhu nad on jäänud? Kuigi mõni neist on oma maise teekonna lõpetanud läänes, on enamus hävinenud koos Eesti riikliku iseseisvusega. Selles raamatus on tuhat meie sõjameestest leidnud sel viisil tagasihoidlikku meenutust.

Hind $18.00 pluss saatekulu 70 centi

MÜÜGIL VABA EESTLASE TALITUSES

ILMUS — 1978. a. kauneim eestikeelne luuletuskogu

Ivar Ivask

„ELUKOGU"

I. Ivask püsib oma luules tugevate sidemetega Lõuna-Eesti vanemate sünnimullas. Tema nägemuslik luule Soomest, selle shamanlikust soome-ugrilisest tundest ja müstikast, aga ka oma ümbruskonnast mujal maailmas on tunderikas ja tähelepanuerk. Elukogusse on valitud paremik ta varem ilmunud kogudest.

320 lk. Hind $10.00 — saatekulu 50 centi

SAADAVAL „VABA EESTLASE" TALITUSES

ILMUS

Oskar Lutsu KEVADE I

Saadaval „VABA EESTLASE" talituses ja kooliõhtutel Eesti Majas raamatute müügilaual.

HIND $6.00 — postiteel $6.50

Eesti Etnograafiline Ring tähistas möödunud sügisel oma 10. aastapäeva rahvakunsti õhtuga, kus rohkete väljapanekute hulgas oli mitmesuguseid demonstratsioone. Pildil 8-aastane Linda Isotamm niplispitsi tegemas, paremal tema vanaema Vanda Isotamm vööd kudumas. Nende vahel etnograafilise ringi vöökudumise õpetaja Erika Kolli.

Vaba Eestlane

38.

Mehed tegid päeva jooksul vaatlus- ja kuulatamistähelepanekuid ja jälgisid lennukeid, mida näis olevat rohkesti liikumas. Nad määrasid kompassisuunad kuuldud häältele ja tegid täpseid märkusi. Lõunapoolt kuuldus rohkem hääli, autode mürinast ning koerte haukumist. Mehed imestasid lennukite vilistava hääle üle, kuigi olid ju Lääne-Saksamaal ning Ameerikas näinud reaktiivlennukeid ning kuulnud nende häält. Ilmselt olid reaktiivlennukid siingi. Jussi katsus teha kaugvõtteid neist lennukeist, olles saanud sellekohase väljaõppe.

— Nende lennukite osas tuleb veel selgust saada, plaanitses ta. — Eks asjad hakkavad selguma, kui jõuame lennuväljale lähemale.

— Kindlasti selguvad, kinnitas Ville. — Mina tunnen teid ja kui saame rahulikult vaadelda kasvõi ühe päeva, siis oleme juba palju targemad.

— Kui saaks mõningaid korralikke pilte neist lennukeist, see oleks juba hea asi, ütles Jussi.

— Pilte saad nii palju kui jaksad võtta, uskus Ville. — Seal on külalt lennukeid, päris piisavalt. Petsamo lennuväli on rohkesti kasutamisel.

Mehed hakkasid juba seda uskuma, et õhupalli ei oldud märgatudki. Päev kulus rahulikult ja õhtu lähenemisel otsustasid mehed alustada oma matka otse lennuvälja suunas. Ja kui matka läheduses olevate objektide vaatlemine ei võta liiga palju aega, siis nad arvasid veel samal ööl jõudvat lennuvälja lähedusse.

Nad hakkasid vähe enne kella 8 liikuma. Esimene sihtkoht oli see lähedal olev maja millest nad olid kogu päeva jooksul kuulnud mitmesuguseid hääli. Sellepärast nad otsustasid kontrollida seda piirkonda vähe täpsemalt.

Poole tunni pärast nad olidki juba majadegrupi lähedal. Seal oli suur elumaja ja selle ümber mitmeid väiksemaid ehitusi ja kuure. Mehi pani imestama see, et kogu piirkond oli okastraataiaga ümbritsetud, samuti kui majast põhjapool olev piirkond, mis oli pealegi eriti tiheda okastraadiga. Selle traataia sees jooksis suur hundikoer. Traataia sees oli mitmesuguseid seadeldisi ja tõkkeid. Koeramehena Jussi käsitas kohe, et see oli koerte kool, kus treeniti sõjakoeri. Traataias olev koer tundis ilmselt meeste lähedust, kuna see tõusis aia vastu püsti ja vaatas kõrvad kikkis meeste poole.

— Saatan, oleme majale liiga lähedal, sosistas Jussi koera vaadates. — See haistab meid.

— Seisame päris liikumata ja vaatame mis juhtub, ütles Ville ja mehed varjasid end. nii hästi kuis võisid. Jussi oli pildistanud maja ja piirkonda, jäi koeragi pildistama.

Maja taga kulges maantee idalääne suunas ja mitmetraadiline telefoniliin tee kõrval. Maja seina veerde oli parkeeritud veoauto. Mehed otsustasid et just sellelt teelt kuuldus päeval automürin. Nüüd ei olnud teel liikujaid. Maja välisuks avanes samas ja kaks sõdurit tulid majast ämbrid käes. Nad liikusid välisehituste poole, kus algas korete vingumine ja haukumine. Koerte söögiaeg oli ilmselt käsil. Elamuis sttisid tuled ja mehed võisid akna kaudu näha sõdureid liikuvat.

— Kuidas saatan küll see on võimalik, et nad ei märganud meid hommikul kui lennati päris madalalt üle maja, imestas Ville. — Võib-olla neil ei olegi valveposti väljas, kui kord juba koeri on kõik nurgad ja piitadevahed täis.

— See on ainus seletus, nõustus Jussi. Valvur näinuks kindlasti palli, kui päris puude latvu puudutades neist üle lennati. Koer ei näe kaugele, see teeb oma tähelepanekud kuulmise ja lõhna järgi, mispärast need ei võinud midagi alarmeerivat märgata. Ega koerad üldse ei vahi taevasse.

— Ja kuigi näinuksidki, siis nad ei osanud arvata, et õhupalliga sõitjad on võõra riigi kodanikud, naeratas Ville.

— Aga kui need hurdad nüüd vabaks lastakse, siis alles mäng algaks, hirmus Jussi. — Nende eest ei jaksa pakku jooksta ja neid on kindlasti suur kari seal hoones.

Ville uuris mõtliku näoga kaarti.

— Kuule, nüüd mulle selgus üks asi, ütles ta siis. — Kas selle maja ees ei ole see maja millest hommikul üle lendasime. See maja on seal vähe kaugemal põhjasuunas. Mulle hakkas nüüd äkki tunduma, et need kohad näivad kuidagi tuttavaina. Mina olin möödunud suvel just neissamades kohtades.

— Ära luiska, siis sa tunned seda maastikku kui oma taskuid, rõõmustas Jussi.

— Kuidas öelda, nõustus Ville. — Seekord juhtus küll mitmesuguseid komistusi ja eksimisi. Üks sõdur tuli relvadest vabaks riisuda. Aga siis oli alles põrgu lahti, kui tuli saatana lumetorm ja eksisime kaaslasega teineteisest. Kumbki tuli siis omal ajal üle piiri.

— Eks neil käikudel võib kergesti juhtuda igasuguseid lugusid, ütles Jussi. — Kunagi ei tea, mis sid väikese soo servale.

— Selle soo serval peeti möödunud sügisel söögipuhkus, ütles Ville. — Siin on üsna lähedal väike oja, selles on puhast vett. Saame sellega oma välipudeleidki täita, et jänu ei pääseks üllatama.

— Hästi sa neid kohti tunned, kiitis Jussi.

— Kas sa ei ole märganud, et meiesugused vaatavad maastikku vähe hoolikamalt kui tavalised turistid, naeratas Ville. — Need maastikud jäävad meelde kui siin tuleb hiilida.

Mehed suundusid nüüd otse läände. Vanad sõjaaegsed barakikülade varemed ilmusid nende ette. Igasugust rämpsu ja prahti oli varemeil. Mehed ei jäänud varemeid vaatlema, vaid minek jatkus hea hooga edasi. Öö oli pilvitu ja pimedus ei teinud raskusi käimisel.

Hommik hakkas valgenema, kui nad olid jõudnud juba kaugele Petsamo suunas. Vähehaaval hakkasid nad kuulma rongi hääli ja kolinat. Mõnest majast tõusis juba suitsu, inimesed hakkasid ärkama päevasteks tegevusteks. Raudtee oli lähedal, see oligi matka üks eesmärkidest, sest selle raudtee äärde oli ettenähtud paki peitmine ja rongiliikluse jälgimine. Raudtee oli alaline huviobjekt, oleks vaid vaja leida sobiv peidupaik. Telefoni- ja telegrammiliin kulges raudtee kõrval ja meestele oli juba lahkudes öeldnud, et telefonipostid on nummerdatud. Need numbrid tulid hoolikalt meelde jätta. Need tuli ka pildistada. Kui võimalik võiks paki peita kasvõi telefoniposti juurde.

(Järgneb)

...GI

...AJARAAMAT

...kholmis 1979. 256 lk.

...otto Pajult, 17 kaarti Eesti ...rgi joonistanud Vello Kallas.

...sta-aastalt) eesti rahva aja- ...os tähtsamate sündmustega ...is on mõjustanud eesti aja- ...jaloo põhijooni, sündmuste ...tor olukordi, teeb järeldusi ...rtele kinketeoseks.

...00 saatekulu

...ASE TALITUSES

...BERG

...EEST

...sõjajõudude ...ja juhtkond.

...8 nime, keda lugedes tekkib ...igi mõni neist on oma maise ...amus hävinenud koos Eesti ...stus on tuhat mele sõjamees- ...hoidlikku meenutust.

...atekulu 70 centi

...LASE TALITUSES

...estikeelne luuletuskogu

...vask

...O GU"

...e sidemetega Lõuna-Eesti va- ...uslik luule Soomest, selle sha- ...st ja müstikast, aga ka oma ...n tunderikas ja tähelepanuerk. ...ta varem ilmunud kogudest.

...saatekulu 50 centi

...STLASE" TALITUSES

KEVADE I

...talituses ja kooliõhtutel Eesti

...postiteel $6.50

...sid väikese soo servale.

— Selle soo serval peeti möö- ...dunud sügisel söögipuhkus, ütles Ville. — Siin on üsna lähedal väi- ...ke oja, selles on puhast vett. Saa- ...me sellega oma välipudeleidki täi- ...ta, et jänu ei pääseks üllatama.

— Hästi sa neid kohti tunned, kiitis Jüssi.

— Kas sa ei ole märganud, et meiesugused vaatavad maastikku vähe hoolikamalt kui tavalised turistid, naeratas Ville. — Need maastikud jäävad meelde kui siin tuleb hiilida.

Mehed suundusid nüüd otse läände. Vanad sõjaaegsed baraki- külade varemed ilmusid nende ette. Igasugust rämpsu ja prahti oli varemeil. Mehed ei jäänud vare- meid vaatlema, vaid minek jatkus hea hooga edasi. Öö oli pilvitu ja pimedus ei teinud raskusi käimisel.

Hommik hakkas valgenema, kui nad olid jõudnud juba kaugele Pet- samo suunas. Vähehaaval hakkasid nad kuulma rongi hääli ja kolinat. Mõnest majast tõusis juba suitsu, inimesed hakkasid ärkama päevas- teks tegevusteks. Raudtee oli lähe- dal, see oligi matka üks eesmärki- dest, sest selle raudtee äärde oli ettenähtud paki peitmine ja rongi- liikluse jälgimine. Raudtee oli ala- line huviobjekt, oleks vaid vaja lei- da sobiv peidupaik. Telefoni- ja telegrammiliin kulges raudtee kõr- val ja meestele oli juba lahkudes öeldnud, et telefonipostid on num- merdatud. Need numbrid tulid hoolikalt meelde jätta. Need tuli ka pildistada. Kui võimalik võiks paki peita kasvõi telefoniposti juurde.

(Järgneb)

Helmut Höövel

Kuidas Pärnust sai moodne supellinn

5.

Koos Rannakohviku valmimise- ga kujundati ka ümber üldine ran- na keskosa — plaazh. Seda laien- dati, kuid siiski säilitati naiste ja meeste „paradiisid", kus võis veel päevitada ihualasti. Merest aga korjati juba varem ära endised, hooajaks merre ehitatud supelon- nid. Rannale anti rohkem mood- sam ja avaram vaade ja lisati juur- de veel mõningaid ajaviite vahen- deid suvitajate meelelahutuseks. Juurdepääs Rannakohvikule avar- dati ja tehti esinduslikumaks.

1939. aasta kevad oli Pärnule kõige intensiivsem korraldamise aasta. Aasta lõpul aga selgus, et Helsingi olümpia jääb ära ja mui- dugi kõigil oli sellest suur kahju ja pettumus.

ARHITEKT O. SIINMAA IDEE KAVANDID

Linna arhitektil O. Siinmaal oli mõttes veel teisi huvitavaid kavu. Talle ei meeldinud eriti vana Ran- nasalong, mis ei sobinud moodsa supellinna üldpilti. O. Siinmaa soovis ehitust moderniseerida ja teha seal mõningaid juurdeehitusi. Rannasalongi taga asus suveorkest- ri kõlakoda ja see seisis tema ar- vates liiga eraldatuna. Vihmaste il- made puhul jäi isegi mõni kont- sert ära, või äärmisel juhul kasu- tati selleks Rannasalongi kontser- disaali. Tal oli kavas neid kahte hoonet ühendada suuremaks, ava- ramaks, valgust läbilaskvaks kont- serdihalliks iga ilma jaoks.

Teise huvitava ja praktilise ka- vana mõlkus tal veel meeles Pär- nu kõrgemale „mäele", Munamäe- le, ehitada senise vananenud koh- vikuhoone asemele hoopis moode- ne, avar ja aastaläbi käigus olev kohvik.

Selle asukoht oli südalinna lähe- dal ja ümbritsev park pakkus kü- lastajaile alati meeldivaid jalutu- misvõimalusi. Pärnu kõrgem „mäg- gi" oli ka keskkooli noortele tähtis koht, kus käidi selgetel kuu- paistelistel õhtutel „taevast uuri- mas". Need kavad oleksid aegade jooksul teostunud, kuid pealetor- mavad sündmused lõpetasid need võimalused. Okupatsiooniaastatel elati ainult nõnda öelda „vanast rasvast" ja püüti suvituslinna või- maluste piires käigus hoida. Siis loodi ka kuurordivalitsus, kes suvi- tusasjadega hakkas tegelema.

„DOBERAAN" MUUTUB VALGERANNAKS

Nagu juba mainitud oli supellin- na väljakujundamise kavasse võe- tud ka kohti väljaspool linna piire, või selle ääremail. 1939. aasta kevadel monteeriti maha vana Rannakohvik ja viidi üle Niidu mõisa lähedale jõe ja oja ilusale kaldale. Seal teenis see hoone Nii- du parki tulnud inimesi, kohalikke kui ka suvitajaid.

Teine suurem ettevõte oli endi- se n.n. Doberaani liivaranna kasu- tamisele võtmine suvitajate perele. See mere ranna ala Audru mõisa kohal oli peene valge liivaga ja luiteline ning seda kasutasid koha- likud ja ümbruses elavad inime- sed juba varem suplemiseks ja päevitamiseks. Linnavalitsus aga soovis seda randa rohkem kasuta- misele võtta, esialgu peamiselt väl- jasõidukohana. Sinna pääses auto- ga, paadiga ja ka jalgsi, mis oli võrdlemisi meeldiv teekond piki karjamaad ja liivast mereranda. Ehitusosakond ehitas sinna puust sobiva kohviku ja merre paadisilla, kuhu paadid tõid suvitajaid Pärnu jõesuudmest n.n. Loosi alt.

See koht pääses Eesti kultuuri- ajalukku 1932. aastal peetava Ees- ti Skautide Maleva II suurlaagrina, kuhu kokku tuli ka rohkesti üld- tuntud inimesi, nende seas riigiva- nem Jaan Teemant.

Sellest ajast peale hakati seda kohta kutsuma juba avalikult Val- gerannaks.

Pärnu südalinna väljakujunda- mine suure üldplaani alusel taotles senise Pärnu kitsaroopalise raud- teejaama viimist südalinnast itta Papiniidu jaama asemele, koos raudteejaama juurde kuuluvate ehi- tuste ja tagavarateedega.

Järelejääv maaala Endla teatri, Kalevi tänava, Brackmanni tänava ja Riia maantee vahel oleks kuju- nenud uueks linnasüdameks. Arhi- tekt A. Soans oli selle osa eraldi välja töötanud ja see mõjus väga esinduslikuna. Sinna kavatseti koondada linna tähtsamad ja suu- remad avalikud ehitused koos puiesteede ja veekogudega. Oma- riikluse aja lõpul alustatigi juba selle südamiku ehitusega. Esime- seks ehituseks, vaatega vastu Kale- vi tänavat, püstitati Eesti Panga Pärnu osakonna nägus hoone. Jaa- mahoone jäi veel paigale püsima meie kodulinnast lahkumisel.

Olen püüdnud anda ülevaadet Pärnu kui supellinna kujunemisest ja seda ühe terve sajandi ulatuses 1838—1940. Terve sajandi oli võt- nud inimkätel aega, et headest loo- duslikkudest tingimustest välja ku- jundada-ehitada 20-da sajandi Eesti moodsat supellinna. See areng oleks tingimata edasi kest- nud ettekavatsetud kavade koha- selt, kuid see kahjuks ei täitnunud.

Pärnu, kui supellinna põhimõt- teks on olnud pakkuda oma suvi- tajaile-külalistele puhkust, päikest, merevett ja ajaviidet ning haigeile korralikku tervisravi, mida Eesti Vabariigi ajal ka külluslikult või- maldati.

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1902, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 8 3-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7072

DR. S. BROGOWSKI
OPTOMETRIST (OPTIK)
Tel. 531-4251
412 RONCESVALLES AVE.
AT HOWARD PARK

VABA EESTLANE

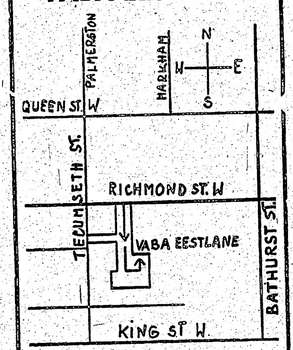

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast
reedeni kella 9—3-ni

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus
väljaspool tööaega:
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kol- map. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:

üks toll ühel veerul	$4.25
esiküljel	$5.—
tagaküljel	$4.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. **Vaba Eestlase talitus**
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70. Stn. C.
Toronto, Ont. M6J 3M7
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. **Mrs. Leida Marley**
Postiaadress:
9 Parravano Ct.
Willowdale, Ont. M2R 3S8
Telefon: 223-0080

Etnilised . . .

(Algus lk. 2)

Sellevastu aktiivsete noorte pe- rekonnaõhkkond oli harmooniline ja ühiselt peeti läti asju tähtsaks. Korrolatsioon läti asjade vastu oli üllatavalt suur. Aktiivsete grupis mehed olid üldiselt väga realstli- kud ja enesekindlad, aktiivsed nai- sed olid väga idealistlikud, pidasid läti keele ja kultuuri edasiandmist väga tähtsaks, kuid võimalused lä- ti meestega abiellumiseks on väik- sed ja nad on tulevikus õnnetud.

Mitte-aktiivses grupis mehed ei omanud selgeid sihte, nad polnud enesekindlad ja jätsid halvema mulje.

Naised pidasid ka kultuuri- ja keele edasikandmist tähtsaks, kuid tundsid end selle edasi and- miseks ebakompetentseina, ku- na nad isegi ei mõista seda keelt.

Kuid seda gruppi peab aitama, et nad üle saaksid ebakindlusest ka siis, kui seda tuleb teha inglise keeles. Üks läti rahvatantsutrupp töötab juba inglise keeles.

Kolmandana prof W. Isajiw märk- kis, et 1976. aastal tehtud Kanada valitsuse uurimus etnilise keele säilitamise kohta näitab, et keelt säilitab laps kodu pingutuste tõt- tu, mitte selle tõttu, mis koolis te- hakse. Tema arvates etniliste koo- lide peafunktsioon peaks olema et- nilise tunde arendamine, sõprade leidmine ja tulevaste abielude edu- tamine. Samuti pole nii tähtsad ajaloo õpetamine kui tunnetuse si- sendamine, et meil on ajalugu. Et kogu tunnetuse andmine on palju tähtsam kui see, mis ta seal tege- likult õpib, eriti kolmanda gene- ratsiooni juures. Ei maksa kooli peale loota, kui ise midagi õpeta- miseks ei tee.

Teises generatsioonis leidsid kõik laudkonnaliikmed,

et neil on kaks ühiskonda, etni- line ja kohalik, aga nad viivad neid väga harva kokku, olles siiski õnnelikud mõlemas.

Kui nad neid kokku viivad, siis te- kivad probleemid. See on ka mida siinne ühiskond tahab. Kolmas ge- neratsioon aga ei aktsepteeri seda enam, ei hoia end eraldi ja katsub neid kokku viia, millest tuleneb kanada mitmekultuuri poliitika.

Tema arvamine oli, kui inimesed kahes ühiskonnas ära kaovad, või end mõlemas ühiskonnas vabalt tunnevad, siis on nagu asi õige. Se- da ei juhtu aga kunagi mitte teise generatsiooni inimesega.

Kuulajate kommentaaridest koo- rus, et igal rahval peab jääma väi- ke eliitgrupp, kes on sillaks kodu- maa ja siinse rahva vahel. Sellele lisas M. Diakowsky veel, et tihti grupp ukrainlasi, kes on tõsiselt rahvusliku töö juures, ei taha teis- tega tegeleda.

Ta rõhutas, et perekond peaks rohkem koos tegutsema, nii et kõigepealt etnilised perekonnad püsiksid koostöös.

Lätlastel öeldi olevat liiga palju noorte- ja pensionäride organisat- sioone, kuid puuduvad vahepealse- te vajadusteks.

Lõpuks leiti siiski, et lihtsad sümbolid, nagu merevaik, rahva- rõivad ja ehted on tähtsad kolman- dale generatsioonile. See viib nad tagasi oma esivanemate kultuuri- pärandi juurde.

Canada Postes
Post Canada

Uued 1. jaanuaril 1982 kehtima hakanud postikulude määrad

Käesolevaga esitame mõningad uued postikulude määrad, mis hakkasid kehtima 1. jaanuaril 1982 Kanada ja rahvusvahelise posti saatmisel.

Uute postikulude määrade üksikasjalised andmed, kaasaarvatud äriliste postisaadetiste määrad, on saadaval postkontorites.

Postisaadetiste määrad Kanadas

Esimese klassi kirjad	0—30 g		.30¢
	30—50 g		.45¢
Kiirpost (Special Delivery)	1 klassi postikulu +		$1.00
Kindlustatud kiri (Certified Mail)	1, 3, 4 klassi postikulu +		$1.00
Tähitud kiri (Registered Mail)	1 klassi postikulu +		$1.85
Pühadekaardid	0—50 g		.30¢
Kolmanda klassi saadetised	0—50 g		.30¢
Pakid:			
Näiteks 2 kg (4,4 naela)	Torontost Winnipegi	1 klass	$4.00
		4 klass	$1.75
	Montrealist Quebec City'sse	1 klass	$2.45
		4 klass	$1.30
Telepost	50 sõna		$3.45

Postisaadetiste määrad USA-sse

Õhuposti kirjad ja postkaardid	0—30 g	.35¢
	30—50 g	.50¢
Pühadekaardid	0—50 g	.30¢

Postisaadetiste määrad ülemeremaadesse

Õhuposti kirjad ja postkaardid	0—20 g	.60¢
	20—50 g	.93¢
Aerogrammid		.60¢
Pühadekaardid	0—20 g	.30¢

The 'A' Stamp

Enne seda kui uued 30 cendilised margid tulevad kasutamisele, annab Kanada postivalitsus välja eri- margi, mida nimetatakse "A" stamp. "A"margile ei ole märgitud ta väärtust kuid see võrdub 30 cendile. Seda on võimalik kasutada ainult Kanadas postitatud ja Kanadasse saadetud postisaa- detiste juures. Seda ei tohi kasutada postisaadetiste juures, mis lähevad väljaspoole Kanadat. Vajaliku markide määra saamiseks postisaadetistele võib kasutada loomulikult seniste markide kombi- natsioone.

Canada

● Helsingborgi naisring korraldas koosviibimise loenguga Borgenis. Kõneles agr. litsensiaat Mari Pää- suke teemal „Muutunud võtted tai- mekasvatuses ja nende tagajär- jed".

● Göteborgi Eesti Kool salvestas kestvus-heliplaadi. Idee tekkis ju- ba möödunud jõulude ajal, kuid lõpliku otsuse tegemine teostus augustis, misjärel on seda kava harjutatud neli tundi nädalas. Nüüd on laulud lindistatud ja plaat on valmistamisel; loodetakse, et see turule jõuab enne jõule. Heli- plaadil laulavad 35 õpilast 1—8 klassis ja viis endist õpilast. 1—2 klassid esinevad soololauluga ja on ka muidu kaasas viies laulus. Kokku on plaadil 18 laulu, mõle- mal küljel 9. Esimesel küljel on peamiselt kevadelaule, teisel aga jõulu- ja talvelaule. Plaat on sisse mängitud samas stuudios, kus laia populaarsuse saavutanud Jüri Pe- tersi ja Hämariku heliplaadid.

● Göteborgi lähedal tegutseva Grå- bo kodukäsitööorganisatsiooni kut- sel oli Olofströmis Bergumsgårde- nis suur eesti rahvarõivaste de- monstratsioon ühingu liikmeile ja nende külalistele. Eestlaste pool- seks organiseerijaks oli tekstiil- kunstnik Linda Talvik Lerumist ja õpetaja Elmire Kägi Göteborgist. Gråbos esitati 24 rahvarõivast kõi- gist neljast rahvarõivarühmast. Modellideks olid Alingsåsi, Borås ja Göteborgi rahvarõivaste oma- nikud, suurem osa aga Pärnu lipkon- na rahvatantsurühma liikmed. Ülevaate eesti rahvarõivaste aren- gust ja tüüpidest andis Elmire Kä- gi. Rahvarõivaste kõrval oli esita- tud näiteid eesti rahvuslikest kudu- mistöödest.

● Peter Küllo Kandre viibib prae- gu Trondheimi ülikooli juures Norras külalisuurijana sotsiaal- antropoloogia alal. Tema spetsiali- teet on Indo-Hiina kultuurid ja rah- vad.

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

ub 2 korda nädalas — päeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 12. jaanuaril 1982 — Tuesday, January 12, 1982

Iraan ja Irak pakuvad õli

BAHREIN — Iraan ja Irak plaanitsevad oma toorõli ekspordi suurendamist ja otsivad praegu ostjaid, teatas autoriteetne Kesk-Ida majanduslik ajakiri (MEES). Ajakirjas öeldakse, et Iraan on energiliselt otsinud ostjaid ja on veidi õlihinda vähendanud, kuna nende õliprodutseerimise mahtu tahetakse viia alanud aastal kahele miljonile vaadile päevas; praegune eksport on poole väiksem. Ka Irak on teatanud oma osjaile, et nad alandavad oma toorõli hinda 50 centi vaadilt. Irak plaanitseb praegust eksporti suurendada 200.000 vaadi võrra päevas, viies selle 400.000-le vaadile päevas.

Saksamaad vahetasid spioone

BERLIIN — Oktoobris algas suurem spioonide vahetamistehing Ida- ja Lääne-Saksamaa vahel, kes on salaja vahetanud 10 spiooni, teatas Berliner Morgenpost. Kolm läänesaksa spiooni vahetati seitsme idasaksa spiooni vastu.

Irak räägib võitudest

BEIRUT — Irak väitis, et ta võidab pikaksveninud sõja Iraaniga ja et nende võit tähendab teatud lõppu ka Iisraelile. Iraki sõjaväe kommünikees, mis avaldati 61. Armee Päeval, kirjutatakse Iraki väeüksuste uuest võidust „rassistlike" Pärsia vägede üle. Selles öeldi, et iraanlased olid „purustatud" ja taandusid oma positsioonidelt paanikaga, jättes maha üle 1000 surnu, haavatu ja vangi.

Läänesakslased euro-rakettide vastu

BONN — Lääne-Saksamaal ilmuv ajakiri „Stern" tegi küsitelu läänesakslaste arvamiste teadasaamiseks USA keskkaugusega rakettide suhtes. 23% olid nõus vastu võtma euro-rakette Euroopasse sel puhul, kui Genfis praegu toimuvad N. Liidu ja USA vahelised relvastamise vähendamise läbirääkimised ei vii tulemusteni. 54% aga on nende vastu igas olukorras. Rahva arvamiste tulemus võivat tuua raskusi liidukantsler Helmut Schmidtile, kes ise pooldab NATO plaane euro-rakettide Saksamaale paigutamiseks.

Laululuik — Soome rahvuslinnuks

HELSINGI — Laulev luik ehk laululuik (Cygnus cygnus) nimetati 18. detsembril peetud Soome linnukaitse nõukogu poolt Soome rahvuslinnuks. Samas mainiti seda, et laululuik on saanud eriliseks Soome linnukaitse sümboliks; 30 aastat tagasi see oli kadumas, kuid nüüd on Soomes pesitsemas üle 400 paari, kes asuvad Kesk-Soomest Lapimaani.

Teadaanne pensionäridele

EPK Torontos koosviibimine toimub neljap., 21. jaan. kell 2.30 p. Eesti Majas suures saalis, millest klubi liikmeid ja külalisi palutakse osa võtta.

Juhatus

Sündmuste kalender

Laupäeval, 16. jaanuaril kell 1 p.l. Toronto Ülikooli Scarboro College'is üliõpilaskonna võrkpalli turniir Korp! Sakala korraldusel.

Laupäeval, 16. jaanuaril 1982 kell 7 õ. Eesti Majas „Estonia" Orkestri 25. aastapäeva pidu.

Pühapäeval, 17. jaanuaril 1982 kell 3 p.l. Walter Hallis (Planetariumi taga) „Estonia" koori ja solistide kontsert.

Laupäeval, 23. jaanuaril kell 7 õ. Toronto Eesti Majas T.E.V.Ü. 29. aastapäeva tähistamise peoõhtu.

Pühapäeval, 24. jaanuaril kell 3 p.l. Eesti Majas T. Eesti Meeskoori ja T. Soome Meeskoori Popkontsert.

EKK tulemusterohke tegevusaasta

Stella Kerson valiti usaldusmeeste kogu ja eksekutiivjuhatuse presidendiks

Möödunud pühapäeval toimus Latvian Cultural Centre'is Eesti Kunstide Keskuse (EKK) aasta-peakoosolek tagasihoidliku osavõtjaskonnaga, milleks kaasa aitas rekordilise pakasega ilm Torontos. Koosoleku avas EKK president Stella Kerson, mälestades möödunud aastal surma läbi lahkunud Ilma Anyast, Alma Kõvaskit ja Ants Kersonit. Koosoleku juhatajaks valiti S. Kerson, protokollijaks A. Lee.

Eelmise tegevusaasta aruanne, mis hõlmas ajajärku 1981. a. augusti lõpuni, näitas mitmekülgset aktiivset tegevust eesti kultuurialade viljelemisel. Ka on EKK, tänu organisatsiooni juures töötavale patroonide kolleegiumile, mille liikmeist patroonid on annetanud $200 ja sponsorid $100, jälle kindlal majanduslikul alusel ja võlg Eesti Majale tasutud.

EKK Kontsertbüroo korraldas 1980/81 hooajal neli seeriakontserti: kammerkontsert Õnne Laikve, Linda Küttise ja Helmut Lipsky esinemisega, Tiina Mitti klaverikontsert, eksperimentaal-muusika komponist Michael Nymani kontsert ja kammerkontsert Tiiu Haameri doktorikraadi saavutamise puhul koos Aarne Tammisaarega.

Edasi on arendatud rahvakunsti diapositiivprogramme sellekohases audio-visuaalses osakonnas, kus juhatajaks on H. Westerblom.

Wintariolt saadud toetusega on praegu läbiviimisel kaks diapositiivide programmi eesti rahvakunsti ainetel nii eesti kui ka ingliskeelse tekstiga tagapõhjal.

Teostajaiks on fotograaf Maie Liiv koos H. Westerblomiga, abilisteks Heino Jõe, Martin Kabal ja Lembitu Ristsoo; muusikaline tagapõhi Reet Hendriksonilt. Programmi koordinaator on rahvakunsti ja kultuuripärandi osakonna juhataja Ille Mai Gerdels.

Möödunud suvisel Killamängudel pildistati ja koostati Martin Kabali ja Lembitu Ristsoo poolt diaprogramm Killamängudest 1981. Programm on praegu veel viimistlemisel. Küll valmis pärast aastast tööd ühetunnine diapositiivide programm ESTO-80 koos sõnalis-muusikalise helitaustaga. Programmi materjal pildistati ja helilindistati pidustuse puhul Stokholmis M. Kabali, Anne Tülli ja S. Kersoni poolt. Programmi koostamine toimus helitehnik Jaak Järve kaasabil. Konsutandiks oli EKK fotoosakonna juhataja H. Westerblom.

EKK kunstikogu on aasta jooksul täienenud 34 tööga

Monica Uessonilt, Helmi Hermannilt, Arville Puströmilt, E. Valtmanilt ja Andres Kingissepalt ning valimikuga Emil Eerme eksliibristest, koguväärtusega $2.326.50.

Varem omandatud kogu hinnati EKK zhürii esindajate poolt Heli Petersoni juures sügisel 1980 ja kanti inventuuriraamatusse. EKK kunstikogu kuraatori kohustetäitjaks on olnud Emil Eerme.

Kujutavkunstilisel poolel on toimunud kunstibasaar, viie naiskunstniku emadepäeva nädalalõpu näitus ja soome skulptori Armas Hutri näitus loengu ja filmiõhtuga. Postkaartide seerias anti välja naivistliku kunstniku Jaan Oadi Kihnu rahvapärastel teemadel maalitud tööde valik.

Eesti Kultuuripärandi Klubi tegutseb iseseisvalt. Selle eesmärgiks on edutada ja laiendada kultuuripärandi alast tegevust.

Kavandi ja sooviavalduse New Horizons'ile koostasid Heli Peterson, kultuuripärandi osakonna juhataja Ille Mai Gerdels ja fotoosakonna juhataja H. Westerblom.

Möödunud märtsikuul saabus ca $17.000 toetus kahes osas. Seni on ostetud foto- ja videovarustus koos televisiooni- ja filmiprozektoriga. Klubi käib koos Kunstitares ja on alustanud mitmeid programme. Presidendiks on S. Veidenbaum, abiks Helmi Hansen ja sekretäriks Ellen Irs.

Aasta jooksul on toimunud tulusaamise eesmärgiga Soiree Monte Carlo, poetess Lydia Tuulse kaks luuleõhtut; suvetöödeks saadi toetust Ontario valitsuseslt Experience 81 teostamiseks, kus täiendati diapositiiviarhiivi, kaardistati kunstikogu kartoteeki, loodi muusika ja luule raamatukogud ning tehti ettevalmistusi Kaljo Raidi helitööde trükkimiseks.

STELLA KERSON

Ajajooksul peeti EKK muusikavõistlused ja luulevõistlused 48 osavõtjaga.

Toimus EKK kultuurifondi laureaatide ja stipendiaatide austamine ja väljajagamine, kus jagati $3.770.

Kaljo Raidi 60-aasta juubeli puhul organiseeriti helilooja tööde kirjastamise fond, milleks laekus ligi $2000. EKK juurde on organiseeritud Ilma Anyase ja Maie Suuralliku mälestusfondid noorte kunstnike edutamiseks ja toetamiseks.

EKK on olnud seotud ka Kanada kultuuripoliitikaga, koostades ja sisse andes märgukirja etniliste kunstide olukorrast Kanada mitmekultuurilises üldpildis omapoolsete soovitustega. On võetud osa toimunud koosolekuist ja Ontario kultuuriministeeriumi kolmepäevasest seminarist.

Kassaaruanne näitas, et EKK äriseis koos mitmesuguste fondidega oli tasakaalus $32.319.09.

Kassaaruanne sissetulekute poolel $35.047.21 ja väljaminekute poolel $23.624.36, jättes aastalõpuks ülejäägi $11.422.85; koos eelmise aasta ülejäägiga aga $14.858.70.

Kapital fondis aga $14.382.75. Mõlemad aruanded kinnitati. Väljaminekute hulgas oli ka $200, mis on osa ühe istme kinkimiseks uuele Massey Hall'ile, kus on märgitud, et selle annetajaks oli Estonian Art Centre; istme koguhind on $1000.

Tegevuskavast on pool hooaega juba läbi, selles oli ettenähtud neli seeriakontserti Kanada eesti talentidelt, Balti rahvamuusika kontsert, pidulik õhtusöök Neeme Järvi austamiseks, Arvo Pärdi loengud; ees on Balti kunstinäitus Ottawas. Eesti muusikavõistlused, esimene EKK kunstikogu näitus, viie naiskunstniku näitus ja fotonäitus ning suvekursused ning kaasaaitamine „Kalevipoja" ooperi lavale toomiseks. EKK-l tuleb katta $3.000, mis kulutati seoses „Kalevipojast" tehtud helilindistamisega. Ülejäänud eeltööd toimuvad Kristi Alliku omal algatusel, kes on saanud järelpärimise juba ühelt Broadway lavastajalt New Yorgist. Asi liigub edasi. Meie moraalne kohustus on $3000 kokku panna, millest $900 on juba koos.

Balti kunstinäituse peakorraldaja on leedulane Danys, kes võttis kontakti EKN kultuuritoimkonnaga, eestlaste esindaja saamiseks.

Igast rahvast võtab osa 10 kunstnikku, kusjuures valiku tegemiseks kasutatakse EKK zhüriid.

Kunstnike teadasaamisel valib iga kunstnik ise esitamisele tuleva töö. Praegu on eestlasist väljas 16 kunstnikku. Näitus toimub National Archives'is, avatakse 19. veebruaril ja jääb avatuks kuuks ajaks, olles üheks osaks ka Parlamendimäel toimuvast 10. Balti õhtust.

Valimistel tuli esimesena valimisele usaldusmeeste kogu esimees, kelleks valiti Stella Kerson, usaldusKogu liikmeiks Karl Aun, Ilmar Heinsoo, Abel Lee, Mart Pihl, Uno Taft, Elmar Tampõld, Oss Timmas ja S. Veidenbaum. Kandidaadiks J. Pahapill.

Revisjonikomisjoni J. Künnapuu, H. Pärkma ja E. Timusk. Eksekutiivjuhatuse valimise alul arvati,

et organisatsiooni tööd kergendaks, kui nii usalduskogu kui ka administratiivjuhatusel oleks sama esimees, mistõttu ka siin seati üles presidendiks Stella Kerson.

Juhatusliikmeiks Ille Mai Gerdels, Marta Kivik, Alar Laane, Reet Marten-Sehr, Linda Leetma, Uno Taft, Peeter Tammearu, ja Hans Westerblom. Juhatusliikme kandidaatideks Margit Viia ja Asta Ballstadt, kultuurifondi juhatajaks Jaan Timusk, EKK kunstikogu hooldajaks Mai Järve, abiks Debbi Kehkla ja sekretäriks Emil Eerme.

Koosolekul algatatud küsimuste osas puudutati kunstimuuseumile kingitud kunstiteoste kuulumise küsimust. Lõpuks J. Pahapill vaatles tulevikku, leides et teeme ikka oma tegevuskava liiga optimistlikult. Ta arvas, et tulevikus võiks teha paremini ja täiuslikumalt ette valmistada, mis annaks paremaid tulemusi. Resultaat oleks see, et inimesed kes palju iseend töhe on pühendanud põlevad kiiresti läbi organisatsiooni mitmekülgses töös, mistõttu tulevikus ei tohiks töö enam sellise aktiivsusega edasi minna.

Lõpuks andis Kristi Allik informatsiooni oma ooperi lõpetamisest ja vaateist lavale jõudmiseks.

Lühijuttude võistlus Inglismaal

LONDON (Eesti Hääl) — Gert Helbemäe nimelisel lühijuttude võistlusel oli esitatud neli tööd.

Hindamise zhüriisse kuulusid juhataja — kirjaniku lesk Are Helbemäe, liikmed Helbe Sepp ja Erika Pärnsalu. Zhürii pidas kahte tööd auhinna vääriliseks. Kuna fondis on veel järel £64.50, siis otsustati see summa jagada nende kahe töö vahel.

„Kass" on jutustus ajaliselt kahes osas, esimene osa paguluses ja teine osa tagasivaatena Tallinna pommitamise ajale. Stiil on voolava jutustusviisiga, kuigi esineb klisheelikke väljendeid. Keeleliselt rahuldav.

„Minu merelaht" on meeleoluline kirjeldus üksikust kaljurahnust nähtuna kirjutaja lapsepõlvekodukodurannas. Nüansirikas keeleliselt ja väljendusviisilt.

Välis-Eesti Päeval Londoni Eesti Majas 28. nov. avas Are Helbemäe auhinnatud tööde juurde lisatud tööde ümbrikud ja selgus, et auhinna saajateks olid: „Kass" (varjunimi Kumari) Vello Kitt Sheffieldist, „Minu merelaht" (varjunimi Rannapoiss) Oswald Valk Shipley'st.

Pakistani valimised jäävad ära

ISLAMABAD — Pakistani president Mohammed Zia ul-Haq loobus kaualubatud vabadest valimistest ja organiseeris parlamendi asemele 350-liikmelise nõuandva kogu selle 76-miljonilise elanikkonnaga riigi valitsemiseks. President selgitas TV-kõnes, et ta on leidnud vabade valimiste korraldamise praegu võimatu olevat, vaatamata tema tõsistele ja parimaile soovidele ning organiseeris selle asemele omale nõuandva kogu. Kindral Zia võttis riigis võimu sõjaväelise putshiga 1977. aastal ja on praegu sõjaseisukorraga riigi administratsiooni juhiks.

Uusaasta vastuvõtul soovis Eesti Maja esimehe abikaasa pr. Piil oma abikaasale Osvald Piilile tugevust ja edu eesti ühiskondliku kodu juhtimisel.

Vaba Eestlane

Loogika

Hurrare emanum est, ütleb vanade roomlaste tarkuslause, mida meie haritud lugejad — ja muid meil ju ei olegi — tõlgivad muidugi otse nagu nopka peale: ruttamine on inimlik.

See on armas ja õpetlik lugu kuhu loogika võib viia, kui lähtealus pole õige. Ruttamist selles on, aga muidu on lugu selge ja loogiline.

Raudteevagunis istusid kaks tundmatut vastakuti. Üks oli pastor, kelle nähtaval olev riietusese oli ka meilgi kasutamisele tulnud tärgeldatud krae, lõua all ilma avauseta valge rõngas. Teine oli väikselt vintis olev või rohkemgi võtnud „Fagerholmi mannekeen". Ja kuna meie rahva iseloomu kuulub, et väikselt vintis olles on palju rääkida, et kallid joodud ained ei läheks kogunisti kaotsi, alustas seegi kaasmaalane peatselt vestlust:

— Ku-kuule sõber, pudistas ta. — Ei tahaks segada te-teteise inimese asjusse, aga sul on küll särk juhtunud tagurpidi selga.

Pastor vaatas instinktiivselt oma rinnale. Siis ta mõistis millest oli küsimus ja ei vastanud midagi.

— Päris tõsi, sõber, hea pärast ma vaid annan nõu, ütles jälle mees juba palju selgema häälega. — Sa oled hommikul särgi tagurpidi selga pannud, seda on kraestki näha.

Pastor vaatas sõbralikult mehele, aga ei vastanud siiski midagi.

— Ta-ta on hoolimatu oma riietusega, rääkis kiuslik kaaslane enesele. — Mis küll minu eit ütleks, kui ma paneks lipsu seljataha.

Siis rong tasandas hoogu ja kõigest oli näha, et jõutakse jaamasse. See „Fagerholmi mannekeen" tõusis nüüd üles, hakkas koguma mõningaid pakke pakkideriiulilt ja võttis veel kord esile jutu.

— Oli väga lõbus teiega rääkida, se-sedasi reis läks palju jõudsamalt. Aga nüüd läheb papa Lippinen koju oma mamma ja kutsikate juurde. Mõtle, sõber, et minul on neli väikest last.

Pastor noogutas natukese pead ja kahtlemata tõmbas kergendusest hinge, kuna teise kiuslikuks muutunud ja jorutav monoloog oli nüüd lõppemas.

Kuid meeski märkas noogutust.

— Ahaa, sa oledki huvitatud sellest lasteküsimusest; sa muutusid päris jutukaks. Kuule, ütle mulle, kui palju lapsi sinul on?

Pastor otsustas, et oli lõpuks aeg naabrile mõistuse tagasi toomiseks. Kahtlemata ta tundlikult mõtles ka omale koguduse. Nii ta lõpuks avas oma sõnade salve:

— Mina olen vaid väike askeldaja oma koguduses. Kuid küll mul on sellegipärast 600 last.

Ümber istuvad inimesed, kes seni olid vestlust väikse muigega pealt kuulanud, tajusid kohe, et pastor oli teinud vea.

Ja päris õigesti.

„Fagerholmi mannekeen" pühkis otsaesist oma mõistuse selgitamiseks. Siis heitis ta veel kord pilgu seda „tagurpidi" kantava kraega mehele ja andis oma lõpuvastuse:

— Ku-ku-kuule, väike askeldaja! Kui sul on juba nii palju, kas siis poleks targem, et sa pööraksid ka aluspüksid tagurpidi jalga.

ARIJOUTSI

☆

Ülaltoodu on näide soome sõjajärgse vestemeistri Arijoutsi tööst. Palju rohkem kui inimlikud probleemid on teda huvitanud Soome poliitilised küsimused, kuid need on mõistetavad soomlasile, sündmustega kaasaegseile.

Fagerholm on soome poliitik, sotsiaaldemokraat ja oli Alko viinatööstuse peadirektor. „Fagerholmi mannekeen" tähendab purjus meest.

Lugege kaks korda nädalas ilmuvat „VABA EESTLAST" — sisukam ja odavam eesti ajaleht vabas maailmas!